

UNDER THE AUSPICES OF
H.E. PRESIDENT DENIS BEČIROVIĆ

SARAJEVO SECURITY CONFERENCE 2023 SARAJEVSKA SIGURNOSNA KONFERENCIJA

2 Transatlantic
and the Balkans
24 February 2023

Address
**BERNHARD
ABELS**
Deputy Ambassador of the Federal Republic of
Germany to Bosnia and Herzegovina

6 The Balkans - Under
EU's or NATO's
security umbrella?

Table of Contents // Sadržaj

1. Security, Prosperity, and Cooperation: Strategic Analysis Initiative	
Sigurnost, prosperitet i saradnja: Inicijativa za strateške analize	5
2. SSC 2023: Vision for the Future of Security and Prosperity	
SSK 2023: Vizija za budućnost sigurnosti i prosperiteta	7
3. SSC 2023 in Numbers	
SSK 2023 u brojkama	11
4. Value-Based Strengthening of Regional Security: Opening Ceremony at the Sarajevo City Hall	
Jačanje regionalne sigurnosti na temeljima zajedničkih vrijednosti: Ceremonija otvorenja u sarajevskoj Vijećnici	12
5. Introduction to the SSC 2023 Working Program	
Uvod u radni program SSK 2023	18
6. Reclaiming Influence: A Call for Strategic Reengagement in the Western Balkans	
Vraćanje utjecaja: Poziv na strateški angažman na Zapadnom Balkanu	22
7. SSC: A Platform for Sincere and Scientific Exchange of Ideas	
SSK: Platforma za iskrenu i objektivnu razmjenu ideja	30
8. Key Takeaways SSC 2023	
Glavni zaključci SSK 2023	44
9. SSC 2023 Through the (Social) Media Lens	
SSK 2023 u objektivu (društvenih) medija	45
Glimpse from the interviews with experts and organisers of #SSC2023	
Isječci intervjua s ekspertima i organizatorima #SSK2023	46
And here's what are guests said about #SSC2023	
A evo šta su rekli i naši gosti o #SSK 2023	51
10. Acknowledgment: Speakers and Experts at the SSC 2023	
Zahvalnica: Govornici/ce i eksperti/ce na SSK 2023	53
11. Sarajevo Security Conference Team	
Tim Sarajevskesigurnosne konferencije	56
12. Our Vision for the Future of Security Dialogue in the Region	
Naša vizija za budućnost sigurnosnog dijaloga u regionu	58
13. Acknowledgment: Institutional Partners and Sponsors of SSC 2023	
Zahvalnica: Institucionalni partneri i sponzori SSK 2023	59

1. Security, Prosperity, and Cooperation: Strategic Analysis Initiative

Sigurnost, prosperitet i saradnja: Inicijativa za strateške analize

With the rising tides of complexities and geopolitical shifts worldwide, the existing frameworks of economy, society, and political order face various disruptions. With innovations and advancements, there is also the flip side of new security challenges that threaten stability. We believe the only way to combat these challenges is by contributing with innovation and enhanced cooperation.

In hopes of achieving these goals, we founded the Strategic Analysis Initiative, a non-governmental, non-partisan, and non-profit think tank based in Sarajevo, Bosnia and Herzegovina. Our commitment to enhancing security, prosperity, and sustainability in Europe and beyond is the priority of our work, which we aimed to reflect by launching our flagship project, the Sarajevo Security Conference. By building strategic partnerships and bringing together key stakeholders for an untethered exchange of ideas in a forum such as this one, we wanted to stimulate the public-private dialogue and shape the agenda for the future.

However, our goal was not simply to establish a security forum in Sarajevo but to place the discussion on the most salient topics in the world today in Southeast Europe – a region that itself is at the crossroads of new challenges and shifts in dynamics. The optimism of the early post-Cold War conceptions is changing. We are looking at a new multipolar era, with the rise of China and its implications for the international order, as well as a resurgence of Russia

Postojeći ekonomski, društveni i politički okviri danas su pod različitim pritiscima uzrokovanim novim, kompleksnijim izazovima i geopolitičkim promjenama. Sa inovacijama i napretkom, dolaze i novi sigurnosni izazovi koji prijete stabilnosti. Uvjereni smo da je jedini način odupiranja tim kompleksnim pitanjima doprinos kroz inovativne pristupe i pojačanu suradnju.

S nadom da ćemo ostvariti taj cilj, osnovali smo Inicijativu za strateške analize, nevladinu, nestranačku in neprofitnu think tank organizaciju u Sarajevu (Bosna i Hercegovina). Naša posvećenost unapređenju sigurnosti, prosperiteta i održivosti u Europi i šire prioritet je našeg djelovanja, i nastojali smo to i pokazati kroz naš prvi projekt, Sarajevska sigurnosna konferencija. Izgradnjom strateških partnerstava i okupljanjem ključnih aktera, kako bi neometano i neovisno razmjenjivali ideje, na forumima kao što je ovaj, želimo stimulisati javno-privatni dijalog i oblikovati agendu za budućnost.

Međutim, nismo željeli samo da oformimo sigurnosni forum u Sarajevu, nego da pozicioniramo razgovore o ključnim svjetskim temama današnjice u Jugoistočnu Europu - region koji se i sam nalazi na prekretnicama novih izazova i političke dinamike. Optimizam nastao u periodu netom poslije Hladnog rata sada se mijenja. Pred nama je novo, multipolarno doba, s rastom Kine i implikacijama koje će taj rast imati na međunarodni poredak, kao i ponovnim rastom Rusije, koja se nametnula otvarajući nove debate o već riješenim

that is reopening new debates on resolved questions of European security, territorial integrity, and political order grounded in the rule of law. In addition, Southeast Europe remained a fertile ground for power plays and power projection of external actors and is yet again facing increasing direct and proxy threats of foreign influences. The threat of a security vacuum in this continent seems imminent and long-lasting.

To offset such troubling dynamics, we wanted to build trust, promote the peaceful resolution of conflicts, and facilitate a continuous, curated, and informal dialogue within the regional security community as well as international experts and officials. We wished to provide a venue for official and non-official diplomatic initiatives, ideas, and constructive conversations on resolving the most pressing security concerns of the region and Europe.

We believe that the Sarajevo Security Conference, the first security conference in Bosnia and Herzegovina, allows us to get a different understanding of approaching security matters and priorities of the region and identify the most suitable solutions, having in mind the continuous improvement for a stable, safer and prosperous world.

pitanjima europske sigurnosti, teritorijalnog integriteta i političkog sistema temeljenog na vladavini prava. Jugoistočna Europa ostala je pogodno tlo za odmjeravanje snaga vanjskih aktera, i ponovno se nalazi na meti direktnih i indirektnih prijetnji izvana. Ipak, cijelom kontinentu veoma izvjesno prijete dugotrajan sigurnosni vakum.

Kako bismo adekvatno odgovorili na ove prijetnje, želimo graditi povjerenje, promovirati mirno rješavanje sukoba i poticati stalan, fokusiran, ali i neformalni dijalog unutar regionalne sigurnosne zajednice te međunarodnih eksperata i zvačnika. Cilj nam je omogućiti prostor za zvanične i nezvanične diplomatske inicijative, ideje i konstruktivne razgovore kako bismo riješili najznačajnija sigurnosna pitanja regiona i Europe.

Smatramo da Sarajevska sigurnosna konferencija, prva sigurnosna konferencija u Bosni i Hercegovini, pruža priliku za razumijevanje novih pristupa sigurnosnim temama i prioritetima za region, te za identificiranje adekvatnih rješenja, s ciljem postizanja napretka u sigurnosti, stabilnosti i prosperitetu cijeloga svijeta.

2. SSC 2023: Vision for the Future of Security and Prosperity

SSK 2023: Vizija za budućnost sigurnosti i prosperiteta

We had a vision of creating an event that will connect domestic and international government officials, leading experts and academics, policy designers, business executives, noted journalists, and decision-makers, committed to enhancing security, prosperity, and sustainability in Europe and beyond, and encouraging high-level dialogues addressing the most pressing security challenges and upcoming opportunities for cooperation.

Naša vizija bila je da kreiramo događaj kojim ćemo okupiti domaće i međunarodne zvaničnike, vodeće eksperte i akademike, kreatore politika, poslovne lidere, ugledne novinare, i donosiocce odluka, koji su posvećeni unapređenju sigurnosti, prosperiteta, i stabilnosti Evrope ali i šire, te da ohrabrimo dijalog na najvišem nivou o gorućim sigurnosnim izazovima i predstojećim prilikama za saradnju.

On behalf of the Strategic Analysis Initiative (SAI), I want to express how proud we are to see our vision translated into reality. We embarked on this journey with the goal of creating a flagship annual security event in Bosnia and Herzegovina that will drive positive change in society. Our vision, however, extended beyond usual conferences, as we aimed to foster a culture of collaboration and knowledge-sharing. We achieved this goal by bringing together global experts, whose wealth of diverse perspectives and expertise helped us comprehensively address complex security challenges.

Today, we are delighted to witness the realization of this vision, and we are pleased to say that the Sarajevo Security Conference (SSC) surpassed our initial goals and expectations. SSC 2023 has brought together top global minds in security issues, placing them in one room with regional officials and decision-makers, facilitating not only meaningful conversations but also providing a platform for creating joint initiatives and actions, that will help the better positioning of the Western Balkans in the European and world security discussions.

Sarajevo has a deep and poignant history, being a target and location of violence in the 1990's. This city also embodies the resilience and strength of the human spirit, rising from the ashes of conflict towards a brighter future. Participants of the SSC 2023 are joined under the shared belief that partnerships and cooperation are fundamental to addressing global challenges, fostering democracy, and countering foreign malign influence.

The overarching aim of this conference was to foster stronger relations with our key partners and allies. I wish to especially note that the United States of America has been a stalwart partner and supporter of Bosnia and Herzegovina on its path to stability and prosperity, and this partnership remains as important today as it ever was. The ties that bind us all are not solely geopolitical but also deeply rooted in our shared values and a mutual commitment to democracy, human rights, and the rule of law.

Ispred Inicijative za stratešku analize (ISA), želim da naglasim koliko smo ponosni što se naša vizija pretvorila u stvarnost. Krenuli smo na ovaj put s ciljem stvaranja vodećeg godišnjeg sigurnosnog događaja u Bosni i Hercegovini koji će pokrenuti pozitivne promjene u društvu. Naša vizija je, međutim, prevazišla svakidašnje konferencije, budući da smo ovim događajem nastojali podstaknuti kulturu saradnje i dijeljenja znanja. Ovaj cilj smo postigli tako što smo povezali svjetske eksperte, čije nam je bogatstvo različitih perspektiva i ekspertiza pomoglo da se na sveobuhvatan i opsežan način suočimo s kompleksnim sigurnosnim izazovima.

Danas sa zadovoljstvom svjedočimo ostvarenju ove vizije, i raduje nas što možemo reći kako je Sarajevska sigurnosna konferencija (SSK) nadmašila naše inicijalne ciljeve i očekivanja. SSK 2023 okupila je vodeće svjetske stručnjake za pitanja sigurnosti, te ih povezala sa regionalnim zvaničnicima i donosiocima odluka, na

The conference's programme was comprehensive, covering a wide range of topics, including current security challenges, economic development, cyber security, and good governance. Throughout these discussions, we emphasised the importance of shared values and cooperation in addressing the complex challenges that we collectively face. We firmly believe that the path to a prosperous future for Bosnia and Herzegovina, as well as the broader region, is one that respects democratic principles and the sovereignty of nations.

One of the key topics we addressed is the ongoing issue of foreign malign influence. We recognise that the interference of external actors in the domestic affairs of sovereign nations poses a significant challenge to global stability and democracy, which is why we explored strategies to counter these threats and safeguard sovereignty and democracy.

taj način facilitirajući ne samo značajne razgovore, već i pružajući platformu za stvaranje zajedničkih inicijativa i akcija, koje će pomoći boljem pozicioniranju Zapadnog Balkana u evropskim i svjetskim razgovorima o sigurnosti.

Sarajevo ima duboku i bolnu prošlost, budu koći da je bilo meta i mjesto nasilja devedesetih godina. Ovaj grad također utjelovljuje otpornost i snagu ljudskog duha, izdižući se iz pepela konflikta prema svjetlijoj budućnosti. Učesnici/e SSK 2023 okupljeni su zajedničkim uvjerenjem da su partnerstvo i saradnja ključni za suočavanje s globalnim izazovima, promicanje demokratije i suprotstavljanje stranom malignom utjecaju.

Glavna svrha ove konferencije bila je unapređenje i jačanje odnosa sa našim ključnim partnerima i saveznicima. Naglasio bih da su Sjedinjene Američke Države bile snažan partner i podrška Bosni i Hercegovini na putu prema stabilnosti i prosperitetu, a to partnerstvo podjednako je važno i danas kao i ranije. Veze koje nas sve povezuju nisu samo geopolitičke, već su duboko ukorijenjene u našim zajedničkim vrijednostima i predanosti demokratiji, ljudskim pravima i vladavini prava.

Program konferencije bio je sveobuhvatan, te je pokrio širok spektar tema, uključujući aktuelne sigurnosne izazove, ekonomski razvoj, kibernetičku (cyber) sigurnost, i dobro upravljanje. Tokom ovih diskusija istakli smo važnost zajedničkih vrijednosti i saradnje u suočavanju s kompleksnim izazovima s kojima se svi susrećemo. Sa sigurnošću možemo reći da je put prema prosperitetnoj budućnosti za Bosnu i Hercegovinu, kao i za širu regiju, zasnovan na demokratskim principima i suverenitetu nacija.

Jedna od ključnih tema kojima smo se bavili bila je kontinuirani problem stranog malicioznog utjecaja. Uvidili smo da uplitanje vanjskih aktera u unutrašnje poslove suverenih država predstavlja značajan izazov za globalnu stabilnost i demokratiju, zbog čega smo istražili strategije za suzbijanje tih prijetnji i zaštitu suvereniteta i demokracije.

I take this opportunity to thank our friends from the US Institute of Peace and Professor Peter Mandaville, Friedrich Ebert Stiftung Dialogue Southeast Europe, Cyber Security Excellence Center, UK embassy, Embassy of the Kingdom of Netherlands and our Minister of Education and Science of Federation of BiH, Jasna Duraković for supporting this event.

I also want to extend our gratitude to the diplomats, experts and delegates from around the world who were gathered in Sarajevo. Your presence at this event reflects the global significance of the issues we addressed during this conference and the importance of addressing them from Bosnia and Herzegovina.

The road ahead may be challenging, but it is through cooperation and the steadfast pursuit of shared values that we can overcome the obstacles in our path. Together, we will strive for a more secure, democratic, and prosperous future for the people of Bosnia and Herzegovina, Southeast Europe and for the world at large.

Hikmet Karčić
Strategic Analysis Initiative Director

Iskoristio bih ovu priliku da zahvalim našim prijateljima iz US Institute of Peace i profesoru Peteru Mandavilleu, Friedrich Ebert Stiftung Dialogue Southeast Europe, Cyber Security Excellence Center, Ambasadi Ujedinjenog Kraljevstva, Ambasadi Kraljevine Nizozemske i našoj ministrici obrazovanja i nauke Federacije BiH, Jasni Duraković, na podršci koji su pružili događaju.

Također želimo izraziti svoju zahvalnost diplomatima, stručnjacima i delegatima iz cijelog svijeta koji su se okupili u Sarajevu. Vaša prisustvo ovom događaju odražava globalnu važnost tema koje smo razmatrali na konferenciji i važnost rješavanja tih pitanja u Bosni i Hercegovini.

Put pred nama nosi brojne izazove, ali kroz saradnju i dosljedno zalaganje za zajedničke vrijednosti, možemo prevladati prepreke na našem pravcu. Zajedno ćemo težiti sigurnoj, demokratskoj i prosperitetnoj budućnosti za sve građane/ke Bosne i Hercegovine, Jugoistočne Evrope i cijelog svijeta.

Hikmet Karčić
Direktor Inicijative za stratešku analize

3. SSC 2023 in Numbers

SSK 2023 u brojkama

200+

Participants
Učesnika/ca

40+

Experts
Stručnjaka

20+

Countries
Zemalja

140+

**Organisations and
Institutions**
Organizacija i institucija

11

Universities
Univerziteta

40+

**Journalist reporting
on the event**
Novinara koji su
izvještavali o događaju

7

Panels
Panela

9

Expert Talks
Stučnih izlaganja

4. Value-Based Strengthening of Regional Security: Opening Ceremony at the Sarajevo City Hall

Jačanje regionalne sigurnosti na temeljima zajedničkih vrijednosti: Ceremonija otvorenja u sarajevskoj Vijećnici

We are honoured to present a selection of opening statements from three prominent figures whose insights and perspectives contribute significantly to the discourse on global security. Senators Peter Welch and Jeanne Shaheen, alongside Ambassador Henk van den Dool, brought a wealth of experience, knowledge, and dedication to the crucial issues addressed at the Sarajevo Security Conference.

Čast nam je predstaviti izbor uvodnih izjava tri istaknuta gosta, čiji uvidi i perspektive značajno doprinose diskursu o globalnoj sigurnosti. Senatori Peter Welch i Jeanne Shaheen, uz ambasadora Henka van den Doola, donijeli su bogato iskustvo, znanje i posvećenost ključnim pitanjima koja su obrađena na Sarajevskoj sigurnosnoj konferenciji.

Senator Peter Welch (D-VT), known for his unwavering commitment to public service, is a tireless advocate for national security and international cooperation.

Senator Jeanne Shaheen (D-NH), a stalwart champion of diplomacy and a respected voice in foreign affairs, shed light on the interconnected nature of global challenges and the imperative for cooperative solutions.

Ambassador Henk van den Dool, a distinguished diplomat with a wealth of experience in international relations, offers a unique and insightful perspective on the global security landscape from the point of view of the Kingdom of Netherlands.

The opening statements of Senators Peter Welch and Jeanne Shaheen, along with Ambassador Henk van den Dool, set the stage for a conference that was both enlightening and impactful. Their collective dedication to international cooperation inspire us to forge a path toward a more secure and interconnected future.

Senator Peter Welch (D-VT), poznat po svojoj nepokolebljivoj posvećenosti javnoj službi, neumorni je zagovornik nacionalne sigurnosti i međunarodne saradnje.

Senatorka Jeanne Shaheen (D-NH), ustrajna šampionka diplomatije i ugledni glas u međunarodnim odnosima, osvijetlila je u svom govoru međusobnu povezanost prirode globalnih izazova i potrebu za rješenjima temeljenim na suradnji.

Ambasador Henk van den Dool, ugledni diplomata s bogatim iskustvom u međunarodnim odnosima, nudi jedinstvenu i pronicljivu perspektivu na globalnu sigurnost iz ugla Kraljevine Holandije.

Uvodne izjave senatora Petera Welcha i Jeanne Shaheen, zajedno sa ambasadorom Henkom van den Doolom, postavile su pozornicu za konferenciju koja je bila i poučna i upečatljiva. Njihova kolektivna posvećenost međunarodnoj saradnji inspiriše nas da krenemo put ka sigurnijoj i međusobno povezanoj budućnosti.

Senator Peter Welch // Senator Peter Welch

“The United States does have a shared interest in Western Balkan regional stability. We’ve supported Bosnian stability initiatives in North Macedonia, Kosovo, and Bosnia among others. We know that the security of the region affects the entire continent of Europe and definitely America very much as well. So, we are in this together. A liberal, democratic system guided by shared values was reinforced and expanded after World War II, is under stress now. But that structure, it does promote civil liberties. It promotes free enterprise. And it promotes tolerance. And it has promoted security and prosperity in Europe and beyond. And democracy is always a work in progress, never without challenges. It’s complicated and it’s difficult. But that process is the best device we have to resolve conflict, to create understanding, and to build community and share prosperity.”

“So many of the challenges we face today in Sarajevo, or in Washington, D.C., or around the world are not so much due to the defects or deficiencies in democracy – quite the opposite. They are struggles against right-wing ethnonationalists trying to take control by force. Not by democratic debate. They are often self-anointed, acting like bullies and thugs. That’s the truth. And we definitely see this in Ukraine. Vladimir Putin chose to violate Ukraine’s sovereignty and territory. The international efforts to defend Ukraine have reinforced our shared governing values and transatlantic alliances, including expanding NATO. It has advanced the goals of Europe and the United States. We have to stick with it, and we will. We will. I know that Bosnia, more than anybody, knows this cautionary tale very well; the importance of international engagement and intervention when necessary. Stability. Easy to say but harder to achieve. And it is achieved when we create strong, multicultural institutions. We have respect for the rule of law and freedom of an independent judiciary which is essential in promoting enduring stability.”

“Sjedinjene Države imaju zajednički interes za regionalnu stabilnost Zapadnog Balkana. Podržali smo bosanske inicijative stabilnosti u Sjevernoj Makedoniji, Kosovu i Bosni, između ostalih. Znamo da bezbjednost regiona u velikoj mjeri utječe na cijeli evropski kontinent, a svakako i na Ameriku. Dakle, mi smo u ovome zajedno. Liberalni, demokratski sistem vođen zajedničkim vrijednostima ojačani proširen nakon Drugog svjetskog rata, sada je pod pritiskom. Ali ta struktura promoviše građanske slobode. Promoviše slobodno preduzetništvo. I promoviše toleranciju. I promovirala je sigurnost i prosperitet u Evropi i šire. A demokratija je uvijek nedovršen proces, nikad bez izazova. Komplikovano je i teško. Ali taj proces je najbolje sredstvo koje imamo za rješavanje sukoba, stvaranje razumijevanja i izgradnju zajednice i dijeljenje prosperiteta.”

“Mnogobrojni izazovi s kojima se danas suočavamo u Sarajevu, Washingtonu, D.C., ili širom svijeta nisu u potpunosti posljedica mana ili nedostataka u demokratiji – upravo suprotno. To su borbe protiv desničarskih etnonacionalista koji pokušavaju da preuzmu kontrolu silom. Ne demokratskom debatom. Često su samonametnuti, ponašaju se kao nasilnici i siledžije. To je istina. I to definitivno vidimo u Ukrajini. Vladimir Putin je odlučio da naruši suverenitet i teritoriju Ukrajine. Međunarodni naponi za odbranu Ukrajine ojačali su naše zajedničke vladajuće vrijednosti i transatlantske saveze, uključujući širenje NATO-a. To je unaprijedilo ciljeve Evrope i Sjedinjenih Država. Moramo se toga držati i hoćemo. Hoćemo. Znam da Bosna, više od ikoga, jako dobro poznaje ovu poučnu priču; važnost međunarodnog angažmana i intervencije kada je to potrebno. Stabilnost. Lako je reći, ali teže postići. Ali se postiže kada stvaramo jake, multikulturalne institucije, i poštujemo vladavinu prava i slobodu nezavisnog pravosuđa što je od suštinskog značaja za promovisanje trajne stabilnosti.”

Senator Jeanne Shaheen // Senatorka Jeanne Shaheen

"Of course, you are no strangers to the challenges facing this region. I am confident that these challenges, as we have heard, will be discussed in great detail during the upcoming days of this conference. Amidst these challenges, however, there exists a moment of significant opportunity. The war in Ukraine has cast a spotlight on the shared EU aspirations of the six Western Balkan nations. All of you aspire to EU membership. A decade ago, we missed an opportunity to make meaningful progress towards EU integration, and we cannot afford to miss this moment again. As we engage in conversations about strengthening European security, it is imperative to include the Western Balkans in that discussion."

"I have consistently advocated for robust engagement by the US and the EU to ensure that we do everything in our power, in Congress, to assist Ukraine. However, supporting Ukraine also means supporting the Western Balkans. We must not miss this moment to solidify the trajectories of Bosnia and Herzegovina and the other countries in the Western Balkans firmly towards the

"Naravno, izazovi sa kojima se ovaj region suočava nisu vam nepoznati. Uvjerenam da će se o ovim izazovima, kao što smo čuli, vrlo detaljno razgovarati u narednim danima ove konferencije. Usred ovih izazova, međutim, postoji i trenutak značajne prilike. Rat u Ukrajini ukazao je na zajedničke aspiracije šest zemalja zapadnog Balkana prema EU. Svi vi težite članstvu u EU. Prije deset godina propustili smo priliku da napravimo značajan napredak ka evropskim integracijama i ne možemo sebi dozvoliti da ponovo propustimo ovaj trenutak. Dok se upuštamo u razgovore o jačanju evropske sigurnosti, imperativ je uključiti Zapadni Balkan u tu diskusiju."

"Dosljedno sam se zalagala za snažan angažman SAD-a i EU kako bismo osigurali da učinimo sve što je u našoj moći, u Kongresu, da pomognemo Ukrajini. Međutim, podrška Ukrajini znači i podršku Zapadnom Balkanu. Ne smijemo propustiti ovaj trenutak da učvrstimo putanje Bosne i Hercegovine i ostalih zemalja zapadnog Balkana ka Evropskoj uniji. (...) Kao garanti Dejtonskog mirovnog sporazuma, snosimo kolektivnu odgovornost da osiguramo da multietnički

European Union. (...) As guarantors of the Dayton Peace Accords, we hold collective responsibility to ensure that the multiethnic character of this country is protected, rather than being weaponized to undermine its territorial integrity. Yet, a future within the EU can only be made possible by creating a safe and secure environment for all citizens."

"I want to acknowledge the unique challenges facing this country, particularly given the constraints of the Dayton Accords, which have preserved peace for over 20 years. I understand that this framework also complicates the best intentions to advance democracy in a multiethnic nation. However, my key message to all of you today is this: we will not leave your side. US support for the Balkans and Bosnia and Herzegovina is robust, bipartisan, and we are determined to support full Euro-Atlantic integration."

karakter ove zemlje bude zaštićen, umjesto da bude zloupotrijebljen da potkopava njen teritorijalni integritet. Ipak, budućnost unutar EU može biti moguća samo stvaranjem sigurnog okruženja za sve građane."

"Želim naglasiti da postoje jedinstveni izazovi sa kojima se ova zemlja suočava, posebno zbog ograničenja uslovljenih Dejtonskim sporazumom, koji je sačuvao mir više od 20 godina. Ipak, razumijem da ovaj okvir također komplikuje najbolje namjere za unapređenje demokratije u multietničkoj naciji. Međutim, moja ključna poruka svima vama danas je ova: nećemo napustiti vašu stranu. Podrška SAD Balkanu i Bosni i Hercegovini je snažna, svestranačka i odlučni smo da podržimo punu euroatlantsku integraciju."

“The Netherlands pays attention to all security issues in the Western Balkan region, and it is always willing to invest in the security of its citizens. Aware that only by doing so other Netherlandish initiatives about enhancing human rights protection, economic development, and social cohesion will bear more efficient and sustainable results.”

“We are witnessing challenging times in the World, especially with stability and security issues. Thus, the Netherlands believes it is of utmost importance to constantly search for solutions and modalities to preserve and improve these aspects in this part of the World. Therefore, the Sarajevo Security and Stability Conference is an important conference that provides a platform for multisectoral dialogue on several crucial issues. The fact that subjects such as NATO integration and EU’s security priorities, regional and global security and stability challenges are topics of importance in a multisectoral environment is an accomplishment.”

“Holandija posvećuje pažnju svim bezbjednosnim pitanjima u regionu Zapadnog Balkana i uvijek je spremna da ulaže u bezbjednost svojih građana. Svjesni da će samo na taj način druge inicijative Holandije o unapređenju zaštite ljudskih prava, ekonomskog razvoja i socijalne kohezije donijeti efikasnije i održivije rezultate.”

“Svjedoci smo izazovnih vremena u svijetu, posebno sa pitanjima stabilnosti i sigurnosti. Stoga, Holandija smatra da je od najveće važnosti stalno tragati za rješenjima i modalitetima za očuvanje i poboljšanje tih aspekata u ovom dijelu svijeta. Upravo iz tog razloga je Sarajevska konferencija o sigurnosti i stabilnosti važna konferencija koja pruža platformu za multisektorski dijalog o nekoliko ključnih pitanja. Činjenica da su teme kao što su NATO integracije i bezbjednosni prioriteti EU, regionalni i globalni izazovi bezbjednosti i stabilnosti teme od značaja u multisektorskom okruženju samo po sebi predstavlja dostignuće.”

5. Introduction to the SSC 2023 Working Program

Uvod u radni program SSK 2023

The Sarajevo Security Conference program featured numerous distinguished contributions, and we had the privilege of eminent voices opening the working program of the conference. Below, we are featuring a selection of opening statements, each offering unique insights into the conference theme from Jasna Duraković, Minister of the Ministry of Science and Education in the Federation of Bosnia and Herzegovina; Julian Reilly, the esteemed British Ambassador; and Bernhard Abels, Deputy Ambassador of the German Embassy. Their insights, drawn from diverse perspectives, contribute to the richness of our discussions and inspire a collective commitment to building a safer and more interconnected world.

Program Sarajevske sigurnosne konferencije sadržavao je brojne istaknute doprinose, a imali smo privilegiju da cijenjeni gosti i partneri otvore i radni program konferencije. U nastavku donosimo dio uvodnih riječi, od kojih svaka nudi jedinstven uvid u temu konferencije: Jasne Duraković, ministrica Ministarstva nauke i obrazovanja Federacije Bosne i Hercegovine; Juliana Reillya, cijenjenog britanskog ambasadora; i Bernharda Abelsa, zamjenika ambasadora Njemačke ambasade u BiH. Njihovi uvidi, iz različitih perspektiva, doprinijeli su bogatstvu naših diskusija i inspirišu zajedničku posvećenost izgradnji sigurnijeg i povezanog svijeta.

Minister Jasna Duraković // Ministrica Jasna Duraković

"It is important for me to clearly emphasize from this place the importance of conducting a dialogue on security, especially in the region where we live, based on facts and scientific research. Our special joy lies in supporting a project that not only gathers distinguished guests from around the world, but also provides a space for education and exchange of experiences of students from higher education institutions in Bosnia and Herzegovina, who will actively participate in the conference. Considering the current challenges and dynamics shaping the region, we express our deep conviction that the Sarajevo Security Conference will become a key platform for constructive consideration of the future. Through the partnership at this event, the Federal Ministry of Education and Science not only supports the initiative, but undertakes to be an active partner in all projects that contribute to building a safer society" - said Duraković.

Minister Duraković emphasized that cooperation, dialogue, and innovation play a key role in facing today's challenges and therefore, as she stated, she looks forward to future joint efforts aimed at building a better future for all citizens of the region.

"Bitno mi je da sa ovog mjesta jasno naglasim važnost vođenja dijaloga o sigurnosti, posebno u regiji u kojoj živimo, temeljenog na činjenicama i naučnim istraživanjima. Naša posebna radost leži u podršci projektu koji ne samo da okuplja ugledne goste iz svijeta, već i pruža prostor za obrazovanje i razmjenu iskustava studenata visokoškolskih institucija u Bosni i Hercegovini, koji će aktivno sudjelovati na konferenciji. S obzirom na aktualne izazove i dinamike koje oblikuju regiju, izražavamo duboko uvjerenje da će Sarajevska sigurnosna konferencija postati ključna platforma za konstruktivno razmatranje budućnosti. Kroz partnerstvo na ovom događaju, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke ne samo da podržava inicijativu, već se obavezuje biti aktivan partner u svim projektima koji doprinose izgradnji sigurnijeg društva" - kazala je Duraković.

Ministrica Duraković je istakla i da saradnja, dijalog, te inovacije igraju ključnu ulogu u suočavanju s izazovima današnjice i stoga se, kako je navela, raduje budućim zajedničkim naporima usmjerenim ka izgradnji bolje budućnosti za sve građane regije.

“The United Kingdom is pleased to support the first Sarajevo Security Conference. This conference touches on key issues Europe and the Western Balkans are facing. The conference will discuss the war in Ukraine and the key role that the European Union and NATO play in providing a secure and prosperous future for the citizens of the region. The UK is supporting a panel discussion on cyber security to be held today. Building cyber security capacity is necessary for economic prosperity in BiH, as well as for the protection of everyone from criminals and hostile states that direct cyber attacks on this country.”

“Ujedinjeno Kraljevstvo sa zadovoljstvom podržava prvu Sarajevo Security Conference (Sarajevsku sigurnosnu konferenciju). Ova konferencija se dotiče ključnih pitanja sa kojima se Evropa i Zapadni Balkan suočavaju. Na konferenciji će se govoriti o ratu u Ukrajini i ključnoj ulozi koju Evropska unija i NATO imaju u pružanju sigurne i prosperitetne budućnosti za građane regiona. Ujedinjeno Kraljevstvo podržava održavanje panel diskusije o cyber sigurnosti koji će se održati danas. Izgradnja kapaciteta cyber sigurnosti je nužna za ekonomski procvat u BiH, kao i za zaštitu svih od kriminalaca i neprijateljskih država koje cyber napade usmjeravaju na ovu zemlju.”

Deputy Ambassador Bernhard Abels // Zamjenik ambasadora Bernhard Abels

Deputy Ambassador of the Federal Republic of Germany, Bernhard Abels, emphasized the consistency of German foreign policy when it comes to supporting the democratic development of regional countries, and improving security and stability.

“The war in Ukraine, but also, unfortunately, the events in the Middle East in the last two weeks have further emphasized the importance of regional cooperation in order to achieve a greater degree of international security. Therefore, we consider the Sarajevo Security Conference to be a very important element of this policy,” said Abels.

Zamjenik ambasadora Savezne Republike Njemačke Bernhard Abels istaknuo je dosljednost njemačke vanjske politike kada je u pitanju podrška demokratskom razvoju zemalja regions, i unapređivanje sigurnosti i stabilnosti.

“Rat u Ukrajini, ali i nažalost dešavanja na Bliskom Istoku u posljednje dvije sedmice dodatno su naglasili važnost regionalne saradnje kako bismo ostvarili veći stepen međunarodne sigurnosti. Stoga smatramo da je Sarajevska sigurnosna konferencija veoma važan element ove politike”, istakao je Abels.

6. Reclaiming Influence: A Call for Strategic Reengagement in the Western Balkans

Vraćanje utjecaja:
Poziv na strateški angažman
na Zapadnom Balkanu

KEYNOTE ADDRESS

Azeem Ibrahim, OBE // Govor Azeema Ibrahima, OBE

At the first Sarajevo Security Conference, we had the pleasure of welcoming Azeem Ibrahim, OBE as a keynote speaker. Dr. Azeem Ibrahim is a Research Professor at the Strategic Studies Institute, US Army War College, and a Director at the Newlines Institute for Strategy and Policy in

Na prvoj Sarajevskoj sigurnosnoj konferenciji, imali smo zadovoljstvo da ugostimo Azeema Ibrahima, OBE kao keynote govornika. Dr. Azeem Ibrahim je istraživač i profesor na Institutu za strateške studije, pri Vojnom koledžu američke vojske te direktor Newlines Instituta za strategiju i politike u

Washington, D.C. He received his Ph.D. from the University of Cambridge, after which he completed fellowships at the universities of Oxford, Harvard, and Yale. Over the last two decades, Dr Ibrahim has advised a number of world leaders and governments on policy development and strategy. In his keynote address he argued that we are currently at a critical juncture in the history of the Balkans and that this moment calls for a shift in Western policy. We are delivering a full transcript of his speech:

As we have heard over this conference, we've seen numerous incidents of tension and violence in recent months, such as:

- the clashes in northern Kosovo in May which resulted in 30 injured NATO servicemen
- those last month between Serb paramilitaries and a Kosovan police patrol which led to one death among the patrol and that of three Serb gunmen
- and the build up of Serbian troops at Kosovo, which led to a US State Department warning last month.

These incidents should serve as flashing red indicators on a dashboard.

This is in a context in which foreign policy attitudes towards the region have been shaped by the realpolitik involved in arming Ukraine. While the war in Ukraine has brought a geopolitical moment of respite from rising Russian influence, it has not altered the underlying risk of the rise of autocratic tendencies. Primarily in recent decades, these have been encouraged by Russia. But they have been enabled by a lack of Western engagement.

This dynamic doesn't just matter in the context of the global competition between democracy and autocracy. It also shapes the fate of populations in the Balkans by emboldening the least democratic groups and impulses in the region.

Russia and Autocracy

I will take the question of Russia first. For some years, Vladimir Putin's goal in the

Washingtonu. Doktorirao je na Univerzitetu Cambridge, nakon čega je završio i fellowship programe na univerzitetima Oxford, Harvard i Yale. Tokom prethodna dva desetljeća, Dr Ibrahim je savjetovao nekolicinu svjetskih lidera i vlada o razvoju politika i strategija. U svom obraćanju na konferenciji, zagovarao je mišljenje da se trenutačno nalazimo na historijskoj prekretnici za Balkan, te da ovaj važan trenutak zahtijeva promjenu Zapadne politike. Dostavljamo puni transkript njegovog obraćanja:

Kako smo čuli na ovoj konferenciji, posljednjih mjeseci vidjeli smo brojne incidente napetosti i nasilja, kao što su:

- sukobi na sjeveru Kosova u maju u kojima je povrijeđeno 30 vojnika NATO-a
- dešavanja prošlogi mjeseca između srpskih paravojnih formacija i patrole kosovske policije koji su doveli do smrti jedne patrole i trojice srpskih naoružanih napadača
- gomilanje srpskih trupa na Kosovu, što je dovelo do upozorenja američkog State departmenta prošlog mjeseca.

Ovi incidenti bi trebali poslužiti kao trepćuća crvena svjetla na kontrolnoj tabli.

Sve ovo, dešava se u kontekstu u kojem je stavove vanjske politike prema ovom regionu oblikovala realpolitika naoružavanja Ukrajine. Iako je rat u Ukrajini donio geopolitički trenutak predaha od rastućeg ruskog utjecaja, on nije promijenio osnovni rizik od porasta autokratskih tendencija.

Posljednjih decenija te tendencije je prvenstveno podsticala Rusija, ali ih je omogućio i nedostatak angažmana Zapada. Ova dinamika nije važna samo u kontekstu globalnog nadmetanja između demokratije i autokratije. Ona, također, oblikuje sudbinu stanovništva na Balkanu ohrabrujući najmanje demokratske grupe i impulse u regionu.

Rusija i Autokratija

Prvo ću razmotriti pitanje Rusije. Već nekoliko godina, cilj Vladimira Putina na Balkanu bio je da pozicionira Rusiju kao najpouzdanijeg

Balkans has been to position Russia as the region's most reliable conflict negotiator. This is designed to strengthen Russia's standing in the region and give it leverage for negotiations with Western powers. This has entailed exploiting existing domestic vulnerabilities in Moldova, as he has done in Georgia, Armenia, and Azerbaijan by weaponizing secessionist movements.

In the Balkans, this approach aims to undermine NATO's regional peacekeeping attempts. I would like to highlight three aspects of the Kremlin's approach.

The first is the role of information

The Russian Defence Ministry defines 'information war' in terms of 'the confrontation between two or more States in the information space with the goal of inflicting damage to information systems, processes, and resources, as well as to critically important structures; undermining political, economic, and social systems; carrying out mass psychological campaigns ... in order to destabilise society and the government.'

The Balkans has been a test ground for this concept

Russia deployed a disinformation campaign in North Macedonia before the name change referendum. It established troll factories in North Macedonia from which it injected fake news into the US information ecosystem around its 2016 election. It has also tried to sow ethnic discord in Bosnia and Herzegovina and promote the secession of Republika Srpska.

The second aspect is the role of the Russian Orthodox Church

In 2020, Kremlin-affiliated Orthodox churches in Montenegro supported Russian interference in local elections on behalf of the Pro-Russian opposition. Russia used the Church to help elect Montenegro's pro-Russian Prime Minister, and to help organise mass protests in major Montenegrin cities in the early 2020s.

pregovarača o sukobima u regionu. Ovo je osmišljeno da ojača položaj Rusije u regionu i da joj pruži polugu za pregovore sa zapadnim silama. To je podrazumijevalo iskorištavanje postojećih domaćih ranjivosti u Moldaviji, kao što je to učinio u Gruziji, Armeniji i Azerbejdžanu naoružavajući secesionističke pokrete.

Na Balkanu, ovaj pristup ima za cilj da potkopa NATO-ove regionalne pokušaje očuvanja mira. Želeo bih da istaknem tri aspekta pristupa Kremlja.

Prva je uloga informacija

Ministarstvo odbrane Rusije definiše „informativni rat“ kao „sukob između dvine ili više država u informacionom prostoru sa ciljem nanošenja štete informacionim sistemima, procesima i resursima, kao i kritično važnim strukturama; podrivanje političkih, ekonomskih i društvenih sistema; provođenje masovnih psiholoških kampanja... kako bi se destabiliziralo društvo i vlast.'

Balkan je bio poligon za ovaj koncept. Rusija je pokrenula kampanju dezinformacija u Sjevernoj Makedoniji prije referenduma o promjeni imena.

Osnovane su fabrike trolova u Sjevernoj Makedoniji iz kojih su ubačene lažne vijesti u američki informativni ekosistem oko vremena američkih izbora 2016. godine. Također, postojao je i pokušaj sisanja etničke nesloge u Bosni i Hercegovini i promoviranja secesije Republike Srpske.

Drugi aspekt je uloga Ruske pravoslavne crkve

2020. godine, pravoslavne crkve u Crnoj Gori povezane s Kremljem podržale su rusko miješanje u lokalne izbore u ime proruskog opozicije. Rusija je koristila Crkvu da pomogne u izboru proruskog premijera Crne Gore i da pomogne organizovanje masovnih protesta u većim crnogorskim gradovima početkom 2020-ih.

Sve ovo je povezano sa trećim aspektom, a to je ruska upotreba kulturnih ratova kao oružja utjecaja. Putin je 31. marta 2020.

And this links to the third aspect, which is Russia's use of culture wars as a tool of influence.

On March 31, 2020, Putin signed a decree adopting Russia's new foreign policy concept. It explicitly includes 'strengthening traditional Russian spiritual and moral values and preserving the cultural and historical heritage of the multinational people of Russia' as a key national security interest.

This has been taken up by Serbian media, often along with the idea that the West is trying to destroy the Russian and Serbian Orthodox Churches. It has even been echoed by the Serbian director of intelligence.

The narrative of the Russian State and the Orthodox Church as the defender of Russia's Christian civilisation against progressive, liberal values has been widely shared in the Western Balkans.

China deserves mention here as well.

It is now among the top five markets for imports in most of the countries of the region and has been extending loans in line with its expansion elsewhere in the world. This has offered populations in the region a view of the world's most powerful autocracies as power players, which of course has done nothing to help the appeal of liberal democratic values.

A lack of engagement

What these challenges have in common is that they have been enabled by a lack of engagement from the West, particularly the EU, the US, and NATO. This has emboldened those who pursue nationalist and hegemonic agendas in the region, which tend to be those countries with more power today. The lack of engagement has left a vacuum which has benefitted those groups - including nationalists and the far right - who stand against liberal democracy, either in word, in deed, or both.

This lack of engagement has had two core components.

godine potpisao dekret kojim se usvaja novi spoljnopolički koncept Rusije. Ovaj koncept izričito uključuje „jačanje tradicionalnih ruskih duhovnih i moralnih vrijednosti i očuvanje kulturnog i historijskog nasljeđa višenacionalnog naroda Rusije“ kao ključni interes nacionalne sigurnosti.

Ovo su popratili srpski mediji, često zajedno sa idejom da Zapad pokušava da uništi Rusku i Srpsku pravoslavnu crkvu. To je čak ponovio i srpski direktor obavještajnih službi. Narativ o ruskoj državi i pravoslavnoj crkvi kao braniocu ruske kršćanske civilizacije od progresivnih, liberalnih vrijednosti je široko rasprostranjen na Zapadnom Balkanu.

Kina također zaslužuje da bude ovdje spomenuta.

Sada je među prvih pet tržišta za uvoz u većini zemalja regiona i odobrava kredite u skladu sa svojom ekspanzijom u drugim delovima svijeta. Ovo je stanovništvu u regionu ponudilo perspektivu najmoćnijih autokratija svijeta kao moćnih aktera, što naravno nije učinilo ništa da pomogne privlačnosti liberalno-demokratskih vrijednosti.

Nedostatak angažmana

Zajedničko ovim izazovima je da ih je omogućio nedostatak angažmana Zapada, posebno EU, SAD i NATO-a. Ovo je ohrabrilо one koji slijede nacionalističke i hegemonističke agende u regionu, a to su danas zemlje s većom moći. Nedostatak angažmana ostavio je vakuum koji je pogodovao onim grupama - uključujući nacionaliste i krajnju desnicu - koje se protive liberalnoj demokratiji, bilo riječima, djelima ili oboje.

Ovaj nedostatak angažmana imao je dvije ključne komponente. Prvi je zasnovan na stavu Blinkenovog State Departmenta.

Kao što je moj kolega iz New Linesa Kurt Bassuener tvrdio, na dva samita Bidenove administracije o demokratiji, krajem 2021. i 2023. godine, bilo je moguće uočiti promjenu naglaska sa pružanja pomoći globalnim demokratskim borbama i pokušaja da se

The first is based in the attitude of the Blinken State Department.

As my New Lines colleague Kurt Bassuener has argued, at the Biden Administration's two summits for democracy, in late 2021 and 2023, it was possible to detect a shift in emphasis away from assisting global democratic struggles, and towards trying to shore up the democratic credentials of those countries, like India, sliding away from democratic norms.

In the Balkans, however, this set of priorities seems to have led the State Department to the view that the region is inherently tribal. That is allied to the view that it is unrealistic to hope for anything more ambitious in democratic terms than managing the status quo.

The result is a fading memory of a superpower willing and able to influence the region towards its stated ideals of less corruption and more democracy.

The second component of this lack of engagement is an EU whose influence has faded. As we know, in the 2000s and the 2010s its ability to influence actors in the region was buttressed by the prospect of EU participation and eventual membership. This hope has all but evaporated, and with it the EU's influence. Through the 2000s, while the door to EU and NATO membership offered an incentive and a North Star. I don't want to overstate this: weaknesses remained, particularly in terms of corruption, the rule of law, and democratic institutions. These had real consequences for economic progress and the quality of daily life in the region.

But during this period, the EU's critical leverage, and the gravitational pull of its ideals, enabled real progress such as the 2013 and 2015 agreements between Kosovo and Serbia. As we have seen, this dynamic lent the EU influence only as long as the prospect of EU accession retained its momentum.

When the EU put its enlargement to the Western Balkans on hold, the damage to progress was significant. As my New Lines colleague, Agon Maliqi has argued:

ojačaju demokratski principi onih zemalja, poput Indije, koje klize od demokratskih normi.

Na Balkanu, međutim, čini se da je ovaj skup prioriteta doveo State Department do stava da je region inherentno plemenski. To je povezano sa stavom da je nerealno nadati se nečemu ambicioznijem u demokratskom smislu od upravljanja statusom quo. Rezultat je sjećanje na supersilu koja je voljna i sposobna da utječe na region u pravcu njegovih navedenih ideala manje korupcije i više demokratije, i koje sve više blijedi.

Druga komponenta ovog nedostatka angažmana je EU čiji je utjecaj već izbljedio.

Kao što znamo, tokom 2000-ih i 2010-ih, nje-na sposobnost da utječe na aktere u regionu bila je potkrepljena izgledima za učešće u EU i konačno članstvo. Ova nada je skoro nestala, a sa njom i utjecaj EU. Kroz 2000-te, vrata za članstvo u EU i NATO nudila su poticaj i kompas.

Ne želim da preuveličavam: slabosti su ostale, posebno u pogledu korupcije, vladavine prava i demokratskih institucija. To je imalo stvarne posljedice po ekonomski napredak i kvalitet svakodnevnog života u regionu. Ali tokom ovog perioda, kritična poluga EU i gravitaciona sila njenih ideala, omogućili su stvarni napredak kao što su sporazumi između Kosova i Srbije iz 2013. i 2015. godine.

Kao što smo vidjeli, ova dinamika je davala utjecaj EU samo dok je perspektiva pristupanja EU zadržala svoj zamah.

Kada je EU stavila svoje proširenje na zapadni Balkan na čekanje, šteta za napredak je bila značajna. Kao što je moj kolega iz New Linesa Agon Maliqi tvrdio:

“Ova odluka je radikalno promijenila poticaje lokalnih političkih elita uklanjanjem vanjskog sidra izgradnje mira i demokratskih reformi. To je podstaklo autoritarna rukovodstva, gušilo ekonomski rast i pozivalo kapital iz autoritarnih zemalja da ispuni potrebe za finansiranjem. Možda je najvažnije to što je potkopan utjecaj Zapada i otvorena su vrata vanjskim akterima poput Rusije da stvaraju glavobolje Zapadu.”

“This decision radically changed the incentives of local political elites by removing an external anchor of peace-building and democratic reforms. It fuelled authoritarian leaderships, stifled economic growth, and invited capital from authoritarian countries to fill financing needs. Perhaps most importantly, it undermined the West’s leverage and opened the door for external actors like Russia to create headaches for the West.”

This vacuum, of course, was filled by Chinese investment and Russian misinformation.

While Russia’s invasion of Ukraine may yet be regarded as a turning point for Russian influence in the region, it is too soon either to be confident about that or to assume that the loss of Russian influence might imply a gain in influence for the EU, NATO, and the US, on their current policy trajectory.

In sum, Western liberal democracies have taken their eye off the ball in the Balkans.

This disengagement has been the status quo for long enough for us to be able to assess its consequences:

- Russia emboldened,
- Chinese investment and influence welcomed,
- growing nationalist and far-right sentiment, particularly in the countries which have been a challenge in the past,
- and certainly no gains for the people of the region in terms of reduced corruption or an improvement in the rule of law or democratic institutions.

What we must do

Given this analysis, I would like to suggest a few areas that should be the focus of policy in the region for the West in the coming years. We have to go back to first principles. In the past, the West has been able to exert influence and use it for good only when two conditions have been met:

- When we have set out a clear and attractive vision to the region. When the people of the region know what we stand for.

Ovaj vakuum je, naravno, popunjen kineskim investicijama i ruskim dezinformacijama.

Iako se ruska invazija na Ukrajinu još može smatrati prekretnicom za ruski utjecaj u regionu, prerano je ili biti uveren u to ili pretpostaviti da bi gubitak ruskog utjecaja mogao da implicira povećanje utjecaja za EU, NATO, i SAD, na njihovoj trenutnoj političkoj putanji. Ukratko, zapadne liberalne demokratije su skrenule pogled s lopte na Balkanu. Ovo odvajanje je bilo status quo dovoljno dugo da bismo mogli procijeniti njegove posljedice:

- Rusija ohrabrena,
- kineske investicije i utjecaj su dobrodošli,
- rastuće nacionalističko i krajnje desničarsko raspoloženje, posebno u zemljama koje su u prošlosti već bile izazov,
- i svakako nema koristi za ljude u regionu u smislu smanjenja korupcije ili poboljšanja vladavine prava ili demokratskih institucija.

Šta moramo uraditi

S obzirom na ovu analizu, želio bih predložiti nekoliko oblasti koje bi trebale biti u fokusu politike u regionu za Zapad u narednim godinama. Moramo se vratiti na prve principe. U prošlosti, Zapad je bio u stanju da izvrši utjecaj i iskoristi ga za dobro samo kada su ispunjena dva uslova:

- Kada smo postavili jasnu i atraktivnu viziju regije. Kada ljudi u regionu znaju za šta se zalažemo.
- I drugo, kada smo pokazali da smo spremni stati iza te vizije.
- Ovi uslovi moraju još jednom animirati našu politiku.
- Kada SAD i EU mogu artikulirati viziju slobode, pravde, trgovine, napretka i mira
- Kada pružimo jasan put stanovništvu regiona da bude dobrodošla u transatlantsku zajednicu
- Kada budemo kristalno jasni o tome kako će to izgledati i kako će koristiti nacijama u regionu - tada ćemo moći ponovo uspostaviti Sjevernjaču koja može oblikovati naš angažman.

- And secondly, when we have shown that we are ready to stand behind that vision.
- These conditions must animate our policy once again.
- When the US and the EU can articulate a vision of freedom, justice, trade, progress, and peace
- When we provide a clear path for the populations of the region to be welcomed into the transatlantic community
- When we are crystal clear about what that will look like and how it will benefit the nations in the region - then we will be able to reinstate a North Star that can shape our engagement.

Engaging must mean at senior level. But it must also mean reaching out directly to populations, including with cultural diplomacy. That also means meeting the challenge of Russian information war head on. Western information operations might profit by reminding the Serbs that Russia cannot be trusted. That it did nothing to help Armenia, a member of the Collective Security Treaty Organization. That Russia had previously joined the NATO-led peacekeeping mission to Kosovo before abandoning it in 2003.

The West might also invest more in free media in the Balkans, particularly in places that are vulnerable to Russia's information operations in Serbia, Bosnia and Herzegovina, and Montenegro. There are certain parts of the region that may not be receptive to the rhetorical appeal of Western democracy and free societies today, but could be in a few years' time if the groundwork is laid now. I also have sympathy with the argument made by Kurt Bassuener that NATO should consider deploying a deterrent force in the region, beginning in Brčko.

Western treatment of Serbia deserves special care. The West will not get anywhere if it continues to rely on the approaches it has tried since the 90s and ignores the role played by Serbian culture and society. In Serbia in recent years, war crimes denials and historical revisionism about Serbia's genocidal past are at an all-time high.

In this context, an approach grounded in realpolitik and current needs such as arming

Angažman mora značiti na višem nivou. Ali to, također, mora značiti dopiranje direktno do stanovništva, uključujući i kulturnu diplomatiju. To takođe znači da se suočite sa izazovom ruskog informacionog rata. Zapadne informativne operacije mogle bi da profitiraju podsjećajući Srbe da se Rusiji ne može verovati. Da ništa nije pomoglo Armeniji, članici Organizacije ugovora o kolektivnoj sigurnosti. Da se Rusija ranije pridružila mirovnoj misiji na Kosovu predvođenoj NATO-om prije nego što ju je napustila 2003. godine.

Zapad bi, također, mogao više ulagati u slobodne medije na Balkanu, posebno na mjestima koja su ranjiva na ruske informativne operacije u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. Postoje određeni dijelovi regiona koji danas možda nisu prijemčivi za retoričku privlačnost zapadne demokratije i slobodnih društava, ali bi mogli biti za nekoliko godina ako se sada postave temelji. Također, suosjećam sa argumentom Kurta Bassuenera da bi NATO trebao razmotriti raspoređivanje snaga za odvratanje u regionu, počevši od Brčkog.

Zapadni tretman Srbije zaslužuje posebnu pažnju. Zapad neće nigde stići ako nastavi da se oslanja na pristupe u kojima je pokušavao od 90-ih i ignoriše ulogu srpske kulture i društva. U Srbiji su posljednjih godina negiranja ratnih zločina i istorijski revizionizam o genocidnoj prošlosti Srbije na vrhuncu.

U tom kontekstu, pristup zasnovan na realpolitici i trenutnim potrebama kao što je naoružavanje Ukrajine ne može se nadati da će imati trajni utjecaj na orijentaciju srpske spoljne politike. Iako može potrajati dok ovaj proces ne urodi plodom, zapadna politika bi trebalo da počne da se bavi ovim osnovnim kulturnim uzrocima međunarodne orijentacije Srbije, a ne njihovim simptomima.

New Lines Opservatorija za Zapadni Balkan

Bez obzira na ove lične stavove, bilo mi je zadovoljstvo što sam posljednjih godina u New Lines Institutu okružen raznolikom grupom stručnih analitičara s različitim

Ukraine cannot hope to make a lasting impact on the orientation of Serbian foreign policy. Although it may take time to bear fruit, Western policy should start from a position of seeking to address these underlying cultural causes of Serbia's international orientation, not their symptoms.

New Lines Western Balkans Observatory

Notwithstanding these personal views, it's been my pleasure to be surrounded in recent years at the New Lines Institute by a diverse group of expert analysts with differing perspectives and areas of expertise. And I'd like to finish by saying a little more about what we will be doing at New Lines in the coming years.

We are launching a new initiative called the New Lines Western Balkans Observatory. With this, we intend to make the New Lines Institute the centre of thinking for a novel approach to the Western Balkans. The Observatory will offer rigorous, non-partisan analysis for policymakers, guided by a panel of experts.

Its Advisory Council will consist of ambassadors, former members of Congress, policymakers and journalists with Balkans expertise. We will hold a series of roundtables with regional leaders and policy experts and publish policy memos and summary reports with actionable recommendations on key issues.

A year after our launch, we intend to hold a summit with regional leaders. It's my hope that the Observatory will become a valuable resource to policymakers, analysts, and anyone looking for nuanced, on-the-ground insights about new and emerging political challenges in the region. Above all, it's my hope that it will make a small contribution to a new spirit of engagement in the years and decades to come. ■

perspektivama i područjima stručnosti. I želio bih da završim tako što ću reći nešto više o tome šta ćemo raditi u New Lines-u u narednim godinama.

Pokrećemo novu inicijativu pod nazivom New Lines Western Balkans Observatory. Ovim namjeravamo da od New Lines Instituta napravimo centar razmišljanja za novi pristup zapadnom Balkanu. Opservatorija će ponuditi rigoroznu, nestranačku analizu za kreatore politike, koju će voditi panel stručnjaka.

Njegovo Savjetodavno vijeće će se sastojati od ambasadora, bivših članova Kongresa, kreatora politike i novinara sa ekspertizom za Balkan. Održat ćemo seriju okruglih stolova sa regionalnim liderima i stručnjacima za politiku i objaviti dopise o politikama i sažete izvještaje sa praktičnim preporukama o ključnim pitanjima.

Godinu dana nakon našeg pokretanja, namjeravamo održati samit sa regionalnim liderima. Nadam se da će Opservatorija postati vrijedan resurs kreatorima politike, analitičarima i svima koji traže nijansirane, temeljne uvide u nove i nove političke izazove u regionu. Iznad svega, nadam se da će dati mali doprinos novom duhu angažmana u godinama i decenijama koje dolaze. ■

7. SSC: A Platform for Sincere and Scientific Exchange of Ideas

SSK: Platforma za iskrenu i objektivnu razmjenu ideja

Panel I:

War in Ukraine and European Security Challenges (in partnership with Friedrich-Ebert-Stiftung)

Rat u Ukrajini i evropski sigurnosni izazovi (u partnerstvu sa Fondacijom Friedrich Ebert)

Exploring the complex interplay between the conflict in Ukraine and broader security challenges in Europe, this panel delved into the growing significance of these dynamics for the Western Balkans.

Istražujući složenu interakciju između sukoba u Ukrajini i širih sigurnosnih izazova u Evropi, ovaj panel se bavio rastućim značajem ovih dinamika za region zapadnog Balkana.

Panelists / Panelisti:

Charles Kupchan, Professor of International Affairs at Georgetown University, Council on Foreign Relations member; Former member of the National Security Council in the Clinton and Obama Administrations // profesor Međunarodnih odnosa na Univerzitetu Georgetown, član Vijeća za vanjske odnose; Bivši član Vijeća za nacionalnu sigurnost u administraciji Clintona i Obame

Sir David Lidington, Chair of the Royal United Services Institute in London, UK's longest-serving Minister for European Affairs; former deputy to Prime Minister Theresa May // Predsjedavajući Instituta Royal United Services u Londonu, bivši Ministar Ujedinjenog Kraljevstva za europska pitanja sa najdužim mandatom; bivši zamjenik Premijerke Therese May

Joe Weingarten, Member of the German Parliament, Serves on the Defense Committee & the Subcommittee on Disarmament, Arms Control, and Non-Proliferation in Germany // Zastupnik u Parlamentu Savezne Republike Njemačke, član Obrambenog komiteta i podkomiteta za Razoružanje, kontrolu oružja i neproliferaciju u Njemačkoj

Anton Shekhovtsov, Director of the Centre for Democratic Integrity in Vienna and renowned expert on Ukraine and Russia // Direktor Centra za demokratski integritet u Beču i priznati ekspert na temu Ukrajine i Rusije

Simon Weiß, Program Coordinator at the Friedrich Ebert Stiftung Regional Office for Cooperation and Peace; a former lecturer at the University of Heidelberg // Koordinator programa u Regionalnoj kancelariji za saradnju i mir Friedrich Ebert Fondacije; bivši predavač na Univerzitetu u Heidelbergu

Words from the moderator // Komentar moderatora

Harun Karčić, SAI Deputy Director for Analysis and Operations and a renowned journalist and political analyst covering the Balkans // Zamjenik direktora za analizu i operativne poslove Inicijative za stratešku analizu, te priznati novinar i politički analitičar za Balkan

The panelists acknowledged the likelihood of a semi-frozen conflict in Ukraine rather than a clear victory for either party, emphasizing the practical nature of strategic decision-making. The role of NATO in ensuring Ukraine's security, particularly concerning Russia's nuclear threat, was seen as a challenging yet vital consideration. The war in Ukraine served as a wake-up call, prompting a realization that the rules and the entire system of European security had shifted, with traditional diplomatic approaches proving ineffective. Victory for Ukraine was defined as the restoration of territorial integrity to the 1991 borders, reparations from Russia to compensate for losses, and a commitment to global food security. The discussion also reflected on the challenges of the past decade, emphasizing the need for a more strategically adept European Union capable of navigating evolving security landscapes, with clear implications for the Western Balkans.

Panelisti su razmatrali visoku vjerovatnoću polu-zamrznutog sukoba u Ukrajini, umjesto jasne pobjede bilo koje strane, naglašavajući potrebu za pragmatičnim pristupom pri strateškom odlučivanju. Uloga NATO-a u osiguravanju sigurnosti Ukrajine, posebno u pogledu ruske nuklearne prijetnje, ocijenjena je kao izazov, ali i važna tema. Rat u Ukrajini poslužio je kao poziv na uzbunu, što je dovelo do spoznaje da su se pravila i cijeli sistem evropske sigurnosti promijenili, a tradicionalni diplomatski pristupi su se pokazali nedjelotvornim. Pobjeda Ukrajine definirana je kao obnova teritorijalnog integriteta prema granicama iz 1991. godine, reparacije od strane Rusije za kompenzaciju gubitaka i posvećenost globalnoj sigurnosti hrane. Diskusija se također osvrnula i na izazove u protekloj deceniji, naglašavajući potrebu za strategijskim sposobnijom Evropskom unijom koja bi bila u stanju da se suoči sa razvojem bezbjednosnih pitanja, sa jasnim implikacijama na Zapadni Balkan.

Panel II:

Transatlantic Security and the Balkans after 24 February 2022

Transatlantska sigurnost i Balkan nakon 24. februara 2022

Delving into the evolving dynamics of transatlantic security post-February 2022, this panel focused on the Balkans, examining the implications for regional stability.

Zalazeći dublje u dinamiku razvoja transatlantske sigurnosti nakon februara 2022., ovaj panel se fokusirao na Balkan, ispitujući implikacije na regionalnu stabilnost.

Panelists // Panelisti:

Sabina Ćudić, Member of the House of Representatives of the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina // Zastupnica u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine

Dženeta Karabegović, Lecturer and researcher at the University of Salzburg, and consultant with expertise in diaspora, justice, education, human rights, migration, and the Balkans // Predavačica, istraživačica i konsultantica na Univerzitetu u Salzburgu, sa iskustvom u oblasti dijaspore, pravde, obrazovanja, ljudskih prava, migracija te Balkana

Sergej Sumleny, Eastern Europe expert, and founder of the European Resilience Initiative Center // Stručnjak za istočnu Evropu, osnivač European Resilience Initiative Centra

Hamza Karčić, Associate Professor at the Faculty of Political Science, University of Sarajevo, and co-founder of the Sarajevo Security Conference // Vanredni profesor na Fakultetu političkih nauka, Univerziteta u Sarajevu i suosnivač Sarajevske sigurnosne konferencije

Alija Kožljak, Chief of Staff to Presidency Member Denis Bećirević, and former Bosnia's Military Representative to NATO // Šef kabineta člana Predsjedništva BiH Denisa Bećirevića i bivši vojni predstavnik Bosne i Hercegovine pri NATO-u

Words from the moderator // Komentar moderatorice

Ema-Džejna Smolo-Zukan – Regional Communications Coordinator for the Friedrich Ebert Stiftung Dialogue Southeast Europe // Regionalna komunikacijska koordinatorica za Friedrich Ebert Fondaciju - Dijalog za Jugoistočnu Evropu

Senator Welch's statement at the opening of SSC 2023 underscored the strain on the system founded on shared democratic values post-WWII, with transatlantic security facing unprecedented challenges, notably since the outbreak of war in Europe a year and a half ago. This pivotal moment was seen as an opportunity for change, which led the panelists to assess the future of transatlantic security, particularly for the Balkans and whether or not any pivotal changes for Southeast Europe are realistic at this point. The panelists concurred on the necessity for an honest evaluation of chances, threats, and responsibilities for both domestic and international actors. While acknowledging the ongoing threat of Russian influence in the region, the discussion also emphasized the significance of recognizing the element of migration and displaced persons post the onset of war in Ukraine. It was stressed that migration-related challenges would persist regardless of the war, highlighting the imperative to respond not only to the threat of Russian foreign policy in Europe but also to the enduring challenge of migration, and how it shapes European politics. The consensus among the panellists remained steadfast: the future of the region hinges on collaboration with NATO and the EU as essential partners, regardless of potential obstacles along the way.

U svojoj izjavi na otvaranju SSC 2023., senator Welch naglasio je postojeći pritisak na sistem zasnovan na zajedničkim demokratskim vrijednostima nakon Drugog svjetskog rata, pri čemu se transatlantska sigurnost suočava s izazovima bez presedana, posebno nakon izbijanja novog rata u Evropi prije godinu i po dana. Ovaj ključni trenutak viđen je kao prilika za promjenu, što je potaknulo paneliste da procijene budućnost transatlantske sigurnosti, posebno za Balkan i da li su neke ključne promjene za jugoistočnu Evropu realne u ovom trenutku. Panelisti su se složili da je neophodna iskrena procjena šansi, prijetnji i odgovornosti za domaće i međunarodne aktere. Imajući u vidu stalnu prijetnju ruskog utjecaja u regionu, diskusija je također naglasila značaj prepoznavanja izazova migracije i raseljenih osoba od početka rata u Ukrajini. Naglašeno je da će izazovi vezani za migracije i dalje postojati bez obzira na fazu rata, naglašavajući imperativ da se odgovori ne samo na prijetnje ruske vanjske politike u Evropi, već i na trajni izazov migracije i kako ona oblikuje evropsku politiku. Konsenzus među panelistima ipak sveo se na zaključak da budućnost regiona zavisi od saradnje sa NATO-om i EU kao ključnim partnerima, bez obzira na potencijalne prepreke na tom putu.

Panel III:

The Changing Geopolitical Landscape and its Implications for Cyber Security (in partnership with CSEC & UK Embassy in Sarajevo)

Mijenjanje geopolitičkog pejzaža i njegove implikacije na cyber sigurnost (u partnerstvu sa CSEC-om i Ambasadom UK u Sarajevu)

This panel explored the dynamic shifts in the geopolitical arena and their profound effects on cyber security, addressing the challenges posed by state-driven cyber attacks and cybercriminal groups.

Ovaj panel istraživao je dinamične promjene u geopolitičkoj areni i njihove duboke efekte na cyber bezbjednost, imajući u vidu izazove koje postavljaju državni cyber napadi i cyber kriminalne grupe.

Panelists // Panelisti:

Predrag Puharić, Director of the Cyber Security Excellence Center in Bosnia and Herzegovina // Direktor Cyber Security Excellence Centra u Bosni i Hercegovini

Oliver Hoare, Director & Founder of Cyber Capacity Unit, a global cyber defense expert, and former UK government cyber expert // Direktor i osnivač Cyber Capacity Unit, stručnjak za globalnu kibernetičku odbranu i bivši stručnjak za kibernetiku vlade Ujedinjenog Kraljevstva

Adel Abusara, Expert in Cybersecurity Governance and Project Management at PwC (PricewaterhouseCoopers d.o.o.) // Stručnjak za upravljanje kibernetičkom sigurnošću i upravljanje projektima PwC (PricewaterhouseCoopers d.o.o.)

Denisa Kurtagić, Cybersecurity Analyst in Ministry of Defence of Montenegro, and a 2020 Fellowship awardee in Cyber Security from Cranfield University, United Kingdom // Analitičarka za cyber sigurnost pri Ministarstvu Obrane u Crnoj Gori i dobitnica stipendije za 2020. godinu za kibernetičku sigurnost sa Univerziteta Cranfield u Ujedinjenom Kraljevstvu

Words from the moderator // Komentar moderatorice

Lejla Mazlić, Al Jazeera Balkans TV host and producer // TV voditeljica i producentica Al Jazeera Balkans

We have had dynamic and intriguing talks regarding the changing geopolitical landscape and its implications for cybersecurity. A complex issue brilliantly discussed by leading cyber security experts in the region and worldwide. The panellists pointed out that next to the state-driven cyberattacks, and cyberespionage, another huge alarm for the whole world are cyber-criminal groups. These cybercriminals have little to do with nations and borders. Their attacks are exclusively motivated by profit. The increase in ransom attacks is a global problem so countries should learn how to collaborate to tackle it and mitigate the risks.

Imali smo dinamičan i zanimljiv razgovore o promjenjivom geopolitičkom pejzažu i njegovim implikacijama na sajber sigurnost. Složeno pitanje o kojem su briljantno raspravljali vodeći stručnjaci za sajber sigurnost u regiji i svijetu. Panelisti su istakli da su pored državnih sajber napada i sajber špijunaže, još jedan veliki alarm za cijeli svijet predstavljaju sajber kriminalne grupe. Ovi sajber kriminalci nemaju mnogo veze sa nacijama i granicama. Njihovi napadi isključivo su motivisani profitom. Porast "ransom" napada globalni je problem pa bi zemlje trebale naučiti kako da sarađuju kako bi se uhvatile u koštac s njim i ublažile rizike.

Panel IV:

Geopolitics of Religion and Culture in the Balkans (in partnership with USIP)

Geopolitika religije i kulture na Balkanu
(u partnerstvu sa Institutom za mir SAD-a)

Examining the intricate interplay of historical and contemporary complexities shaping the Balkans' social and political landscape, this panel discussed the geopolitics of religion and culture in the region.

Ispitujući zamršene međusobne interakcije historijskih i savremenih složenosti koje oblikuju društveni i politički pejzaž Balkana, ovaj panel raspravljao je o geopolitici religije i kulture u regionu.

Panelists // Panelisti:

Valbona Zeneli, Expert on security, NATO, corruption, and international relation and senior fellow at the Atlantic Council // stručnjačkinja za sigurnost, NATO, korupciju i međunarodne odnose i viša saradnica za Atlantsko Vijeće

Harun Karčić, SAI Deputy Director for Analysis and Operations and a renowned journalist and political analyst covering the Balkans // Zamjenik direktora za analizu i operative poslove Inicijative za stratešku analizu, te priznati novinar i politički analitičar za Balkan

Emir Hadžikadunić, a former ambassador from Bosnia and Herzegovina, lecturer in International Relations and Diplomacy at Sarajevo School of Science and Technology // bivši ambasador Bosne i Hercegovine, predavač na katedri za Međunarodne odnose i diplomatiju na Sarajevo School of Science and Technology

Una Hajdari, Renowned journalist covering identity, instability, and nationalism for publications such as Politico Europe, New York Times, and Euronews // renomirana novinarka koja pokriva teme identitet, nestabilnost i nacionalizam za publikacije kao što su Politico Europe, New York Times i Euronews

Words from the moderator // Komentar moderatora

Peter Mandaville, Professor of International Affairs at the Schar School of Policy & Government, former Senior Advisor to the U.S. State Department, and Senior Research Fellow at CRDC // Profesor međunarodnih odnosa na Schar School of Policy & Government, bivši viši savjetnik američkog State Departmenta i viši istraživač u CRDC-u

Panelists explored the current political landscape in the Balkans, providing important insights regarding the instrumentalization of national and cultural identity as a destabilising trend. The various speakers noted that the politicisation of culture and religion occurs at the hands of both domestic and external actors, leading to competing narratives about national identity and belonging—often with important intergenerational differences. The panellists discussed in some detail the efforts of global powers, and Russia in particular, to exert social and political influence via the Russian Orthodox Church and its local proxies.

Panelisti su istraživali trenutni politički pejzaž na Balkanu, pružajući važne uvide u vezi sa instrumentalizacijom nacionalnog i kulturnog identiteta kao destabilizirajućeg trenda. Različiti govornici su primijetili da se politizacija kulture i religije događa u rukama domaćih i vanjskih aktera, što dovodi do suprotstavljenih narativa o nacionalnom identitetu i pripadnosti – često uz važne međugeneracijske razlike. Panelisti su detaljno raspravljali o naporima globalnih sila, a posebno Rusije, da ostvare društveni i politički utjecaj preko Ruske pravoslavne crkve i njenih lokalnih zastupnika.

Panel V:

Foreign Actors in the Balkans: What is changing?

Strani akteri na Balkanu: Šta se mijenja?

Acknowledging the changing political landscapes, this panel discussed key players influencing politics in the Balkans and examined the region's capacity to assert agency in the face of external influences.

Uvažavajući promjenjive političke prilike, ovaj panel je raspravljao o ključnim igračima koji utječu na politiku na Balkanu i ispitaio kapacitet regiona da potvrdi djelovanje u suočavanju sa vanjskim utjecajima.

Panelists // Panelisti:

Una Hajdari, Renowned journalist covering identity, instability, and nationalism for publications such as Politico Europe, New York Times, and Euronews // renomirana novinarka koja pokriva teme identitet, nestabilnost i nacionalizam za publikacije kao što su Politico Europe, New York Times i Euronews

Mehnaz Afridi, Director of the Holocaust, Genocide and Interfaith Education Center and Professor of Religious Studies at Manhattan College // Direktorica Centra za edukaciju o holokaustu, genocidu i međuvjerskom obrazovanju i profesorica religijskih studija

Jasmin Mujanović, Political Scientist, Author and Analyst // politolog, autor i analitičar

Azeem Ibrahim OBE, Research Professor at the Strategic Studies Institute, US Army War College, and a Director at the Newlines Institute for Strategy and Policy in Washington, D.C // Istraživač i profesor na Institutu za strateške studije Vojnog učilišta Vojske SAD-a i direktor Newlines instituta za strategiju i politiku u Washingtonu

Words from the moderator // Komentar moderatorice

Dženeta Karabegović, Lecturer and researcher at the University of Salzburg, and consultant with expertise in diaspora, justice, education, human rights, migration, and the Balkans // Predavačica, istraživačica i konsultantica na Univerzitetu u Salzburgu, sa iskustvom u oblasti dijaspore, pravde, obrazovanja, ljudskih prava, migracija te Balkana

The panel "Foreign Actors in the Balkans: What is changing?" served as a reflective discussion following Azeem Ibrahim OBE's keynote. A recurring theme emerged after each speaker's remarks, highlighting a growing realisation in the region about the potential of asserting agency in terms of security, enlargement, and integration, both presently and prospectively, alongside, rather than solely under the direction of foreign actors. Hajdari emphasised the impact of the 'othering' of the Balkans by external players, especially in the media, which has historically led to an expectation of passivity. However, she stressed the region's capacity to seize control beyond this narrative. Ibrahim reiterated that banking on one exclusive alliance is impractical, advocating instead for leveraging attention, relevance, and influence from various foreign actors and regions, extending beyond the EU. Mujanovic passionately advocated for the empowerment of diaspora and youth to strengthen the region's agency through multi-level approaches. Afridi highlighted the soft power potential, suggesting leveraging the international stage for genocide remembrance and education, with a specific focus on Bosnia and Herzegovina. Rather than dwelling on the intricate web of relationships between the region and foreign actors, the discussion shifted the focus towards how the region can harness the influence of foreign actors for its own progress and prosperity in the future.

Panel "Strani akteri na Balkanu: Šta se mijenja?" poslužio je kao reflektivna diskusija nakon keynote izlaganja Azeema Ibrahima, OBE. Ova učestala tema pojavila se nakon komentara svakog govornika, naglašavajući rastuću spoznaju u regionu o potencijalu potvrđivanja djelovanja u smislu sigurnosti, proširenja i integracije, kako sada tako i u perspektivi, zajedno, a ne samo pod vodstvom stranih aktera. Hajdari je naglasila utjecaj 'drugosti' Balkana od strane spoljnih igrača, posebno u medijima, što je historijski dovelo do očekivanja pasivnosti. Međutim, ona je naglasila sposobnost regiona da preuzme kontrolu izvan ovog narativa. Ibrahim je ponovio da je oslanjanje na jedno ekskluzivno savezništvo nepraktično, zalažući se umjesto toga za privlačenje pažnje, relevantnosti i utjecaja različitih stranih aktera i regiona, koji se protežu izvan EU. Mujanović se strastveno zalagao za osnaživanje dijaspore i mladih kako bi se ojačala agencija regiona kroz pristupe na više nivoa. Afridi je istaknula potencijal meke moći, sugerirajući korištenje međunarodnog prostora za sjećanje na genocid i obrazovanje, s posebnim fokusom na Bosnu i Hercegovinu. Umjesto da se zadržava na zamršenoj mreži odnosa između regije i stranih aktera, diskusija je pomjerila fokus na to kako region može iskoristiti utjecaj stranih aktera za vlastiti napredak i prosperitet u budućnosti.

Panel VI:

The Balkans - Under EU's or NATO's security umbrella?

Balkan – pod sigurnosnom sferom EU ili NATO-a?

Exploring geopolitical choices and security dynamics, this panel examined how countries in the Balkans align with the European Union and NATO for security and stability.

Istražujući geopolitičke izbore i sigurnosnu dinamiku, ovaj panel je ispitao kako se zemlje na Balkanu priklanjaju Evropskoj uniji i NATO-u za sigurnost i stabilnost.

Panelists // Panelisti:

Adi Ćerimagić, Senior Analyst at the European Stability Initiative // Viši analitičar pri Inicijativi za europsku stabilnost

Igor Bandović, Director of the Belgrade Center for Security Policy // Direktor Beogradskog centra za sigurnosnu politiku

Harun Cero, Project Manager for Democracy and Security for the Friedrich Ebert Stiftung Dialogue Southeast Europe // Projektni menadžer za demokratiju i sigurnost Fondacije Friedrich Ebert - Dijalog za Jugoistočnu Europu

Mia Karamehić-Abazović, Member of Parliament at the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina // Zastupnica u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine

Jasmin Mujanović, Political Scientist, Author and Analyst // politolog, autor i analitičar

Words from the moderator // Komentar moderatorice

Aida Hadžimusić, Journalist and producer for Al Jazeera Balkans // Novinarica i producentica za Al Jazeera Balkans

This panel delved into the broader issues surrounding the integration of Western Balkan countries into the European Union and NATO, assessing the capabilities and potential contributions of both organisations to the region's stabilisation. Over the past two decades, European nations have pledged deeper defence cooperation, coordination, and integration. The conflict in Ukraine served as a catalyst for expediting these initiatives. The panel acknowledged the effective European collaboration in response to Russian aggression, including coordinated sanctions, joint ammunition procurement, and compensation for arms transfers to Ukraine. However, the panelists concurred that substantial efforts are still required for the European Union to establish itself as a reliable security provider. Despite progress, NATO was emphasized as the primary actor, often referred to as the "only player in town" in terms of security. The discussion also scrutinized the ongoing NATO and EU integration of Western Balkan countries, exploring how this process could counteract foreign malign influences, particularly from nations such as Russia. The panelists underscored the significance of recognizing and preemptively addressing Moscow's interference in the Western Balkans to prevent its further advancement. The integration of the region into NATO was highlighted as pivotal, with the expectation that it would lead to the full consolidation of the south wing into the alliance. The panel posited that the future security architecture of the region hinges on the responses of the EU and NATO. This, it was argued, would not only shape the security landscape but also send a clear and resolute message to Russia regarding the region's alignment and commitment to collective security.

Ovaj panel se bavio širim pitanjima vezanim za integraciju zemalja Zapadnog Balkana u Evropsku uniju i NATO, ocjenjujući sposobnosti i potencijalni doprinos obje organizacije stabilizaciji regiona. U protekle dvije decenije, evropske nacije su se obavezale na dublju odbrambenu saradnju, koordinaciju i integraciju. Sukob u Ukrajini poslužio je kao katalizator za ubrzanje ovih inicijativa. Panel je priznao efikasnu evropsku saradnju kao odgovor na rusku agresiju, uključujući koordinisane sankcije, zajedničku nabavku municije i kompenzaciju za transfer oružja Ukrajini. Međutim, panelisti su se složili da su i dalje potrebni značajni naponi kako bi se Evropska unija uspostavila kao pouzdan faktor sigurnosti. Uprkos napretku, NATO je istican kao primarni akter, koji se često pominje kao "jedini igrač na sceni" u smislu bezbjednosti. Diskusija je također pomno razmatrala tekuću integraciju zemalja zapadnog Balkana u NATO i EU, istražujući kako bi ovaj proces mogao da se suprotstavi stranim zločudnim utjecajima, posebno od strane nacija kao što je Rusija. Panelisti su istakli značaj prepoznavanja i preventivnog rješavanja uplitanja Moskve na Zapadni Balkan kako bi se spriječilo dalje napredovanje tih uplitanja. Integracija regiona u NATO istaknuta je kao ključna, uz očekivanje da će to dovesti do pune konsolidacije "južnog krila" u Savez. Panel je naveo da buduća bezbjednosna arhitektura regiona zavisi od odgovora EU i NATO-a. Tvrdilo se da će to ne samo oblikovati bezbjednosni pejzaž, već će također poslati jasnu i odlučnu poruku Rusiji u vezi sa usklađivanjem regiona i posvećenošću kolektivnoj bezbjednosti.

Panel VII:

Securitizing Corruption and Responding to Foreign Corruption Influences (in partnership with the International Republican Institute)

Sekuritizacija korupcije i odgovor na strane koruptivne utjecaje (u partnerstvu sa Međunarodnim republikanskim institutom)

Addressing the increasingly vital issue of securitizing corruption, this panel examined strategies and policies for responding to foreign corruption influences, safeguarding against their destabilizing impact on national security and international stability.

Baveći se sve važnijim pitanjem sekuritizacije korupcije, ovaj panel je ispitivao strategije i politike za odgovor na strane utjecaje korupcije, zaštitu od njihovog destabilizirajućeg utjecaja na nacionalnu bezbjednost i međunarodnu stabilnost.

Panelists // Panelisti:

Nedim Hogić, Expert on Balkan politics, (anti-)corruption, transnational law & policy // stručnjak za balkansku politiku, (anti)korupciju i međunarodno pravo i politike

Sead Turčalo, Security Expert and Dean of the Faculty of Political Sciences, University of Sarajevo // sigurnosni ekspert i dekan Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu

Semir Mujkić, Senior Editor at the Balkans Investigative Reporting Network // Viši urednik Balkanske istraživačke i izvještajne mreže (BIRN)

Zlatko Vujović, Security Expert from the Faculty of Political Sciences, University of Montenegro // Sigurnosni ekspert sa Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Crnoj Gori

Words from the moderator // Komentar moderatorice

Anesa Omanović, Program Manager for International Republican Institute // Programska menadžerica za Međunarodni republikanski institut

The International Republican Institute (IRI) hosted a panel discussion during the inaugural Sarajevo Security Conference, focusing on the critical issue of securitizing corruption and countering malign foreign influences in the Western Balkans. Corruption in the Western Balkans is impeding the struggle for democratic governance, creating an advantageous environment for foreign kleptocrats to further exacerbate corruption and state capture. IRI has recently commissioned six position papers in WB6 countries, authored by the members of IRI's Western Balkans Task Force, aiming to examine threats to democracy providing a detailed risk assessment as it relates to foreign influence and state capture. The key findings from the papers were presented at SSC. The panel underscored the inextricable link between corruption and security challenges emphasizing that systemic corruption can undermine rule of law, erode public trust, and create vulnerabilities for malign influences to explore. The speakers highlighted the challenges that external actors, such as Russia and China and their strategies, represented for the region as well as the need for comprehensive approaches to address them. It was concluded that the Western Balkans continued collaboration with its Western partners as well as a stronger regional cooperation are formidable tools in the fight against corruption and malign practices. The support and collaboration with Western nations and stronger regional cooperation can provide invaluable resources, expertise, and best practices necessary to strengthen governance, transparency, and the rule of law in the region. By forging these vital partnerships, the Western Balkans can pave the way for a brighter, more stable, and prosperous future, free from the corrosive influence and corruption.

Međunarodni republikanski institut (IRI) bio je domaćin panel diskusije tokom inauguralne Sarajevske sigurnosne konferencije, fokusirajući se na kritično pitanje sekuritizacije korupcije i suprotstavljanja zločudnim stranim utjecajima na Zapadnom Balkanu. Korupcija na Zapadnom Balkanu ometa borbu za demokratsko upravljanje, stvarajući povoljno okruženje za strane kleptokrate da dodatno pogoršavaju korupciju i zarobljavanje države. IRI je nedavno naručio šest pozicijskih dokumenata u zemljama WB6, čiji su autori članovi IRI-jeve Radne grupe za z

Zapadni Balkan, sa ciljem da ispita prijetnje demokratiji dajući detaljnu procjenu rizika u vezi sa stranim utjecajem i zarobljavanjem države. Ključni nalazi iz radova predstavljeni su na SSC-u. Panel je podvukao neraskidivu vezu između korupcije i sigurnosnih izazova, ističući da sistemska korupcija može potkopati vladavinu zakona, narušiti povjerenje javnosti i stvoriti ranjivosti za istraživanje zločudnih utjecaja. Govornici su istakli izazove koje vanjski akteri, kao što su Rusija i Kina i njihove strategije, predstavljaju za region, kao i potrebu za sveobuhvatnim pristupima za njihovo rješavanje. Zaključeno je da su nastavak saradnje Zapadnog Balkana sa svojim zapadnim partnerima, kao i jača regionalna saradnja, moćno oruđe u borbi protiv korupcije i zločudnih praksi. Podrška i saradnja sa zapadnim zemljama i jača regionalna saradnja mogu pružiti neprocjenjive resurse, stručnost i najbolje prakse neophodne za jačanje upravljanja, transparentnosti i vladavine prava u regionu. Uspostavljanjem ovih vitalnih partnerstava, Zapadni Balkan može utrti put za svjetliju, stabilniju i prosperitetniju budućnost, oslobođenu korozivnog utjecaja i korupcije.

| 8. Key Takeaways SSC 2023

| Glavni zaključci SSK 2023

The 2023 Sarajevo Security Conference recently concluded, marking a significant milestone in the realm of international security. This event, hosted in the historic city of Sarajevo, was hailed as a resounding success for its effective assembly of diverse experts from various fields, including cyber security, military, academia, and international diplomacy. The convergence of these professionals provided a multidimensional perspective on the complex challenges facing global security. A standout feature of the conference was its direct engagement with topics of immediate global relevance. The well-curated agenda covered crucial issues such as cyber threats, the impact of emerging technologies on national security, terrorism's changing dynamics, and strategies for conflict resolution in global hotspots. These discussions shed light on the intricacies of modern security threats and underscored the necessity for international cooperation in addressing these issues.

Building on this success, plans for the 2024 Sarajevo Security Conference are already underway with aspirations to further elevate its global impact. The aim is to expand the scope of discussions, incorporate more diverse viewpoints, and further enhance the collaborative environment that proved so effective in 2023.

The next conference seeks to not only continue the conversation on current security challenges but also to anticipate and prepare for future threats, thereby solidifying the Sarajevo Security Conference as a pivotal platform in shaping global security strategies. In essence, the 2023 Sarajevo Security Conference set a new benchmark in international security discourse.

The anticipation for the 2024 conference is high, with the goal of surpassing the previous year's achievements and further contributing to the development of comprehensive, forward-thinking solutions in the field of global security.

Nedavno je završena Sarajevska sigurnosna konferencija 2023, čime je označena značajna prekretnica u oblasti međunarodne sigurnosti. Ovaj događaj, koji je održan u historijskom gradu Sarajevu, prepoznata je kao izuzetan uspjeh zbog efikasnosti pri okupljanju različitih stručnjaka iz brojnih oblasti, uključujući cyber sigurnost, vojsku, članove akademske zajednice i međunarodne diplomate. Konvergencija ovih profesionalaca pružila je višedimenzionalnu perspektivu na složene izazove za globalu sigurnost. Izvanredna karakteristika Konferencije bio je njen direktan angažman na temama od neposrednog globalnog značaja. Pomno osmišljena agenda pokrivala je ključna pitanja kao što su cyber prijetnje, utjecaj novih tehnologija na nacionalnu sigurnost, promjenjiva dinamika terorizma i strategije za rješavanje sukoba u globalnim žarištima. Ove diskusije su rasvijetlile zamršenost savremenih bezbjednosnih pretnji i naglasile neophodnost međunarodne saradnje u rešavanju ovih pitanja.

Nadovezujući se na ovaj uspjeh, planovi za Konferenciju o sigurnosti u Sarajevu 2024. su već u toku sa težnjama da se dodatno poveća njen globalni utjecaj. Cilj je proširiti obim diskusija, uključiti više različitih gledišta i dodatno unaprijediti okruženje za saradnju koje se pokazalo tako efikasnim 2023. godine.

Sljedeća konferencija ima za cilj ne samo nastavak razgovora o trenutnim sigurnosnim izazovima, već i predviđanje i pripremu za buduće prijetnje, čime ćemo osnažiti Sarajevsku sigurnosnu konferenciju kao ključnu platformu u oblikovanju globalnih sigurnosnih strategija. U suštini, Sarajevska sigurnosna konferencija 2023. postavila je novi standard u međunarodnom sigurnosnom diskursu. Očekivanja za Konferenciju 2024. su velika, sa ciljem da se nadmaše dostignuća iz prethodne godine i da se dodatno doprinese razvoju sveobuhvatnih, naprednih rešenja u oblasti globalne sigurnosti.

9. SSC 2023 Through the (Social) Media Lens

SSK 2023 u objektivu (društvenih) medija

20+

Interviews with SSC organizers and experts

Intervjua sa organizatorima i stručnjacima SSK

20+

Media covered the SSC opening

Medija je prenosilo otvaranje SSK

10+

Journalists attended and reported on SSC everyday of the conference

Novinara je prisustvovalo i izvještavalo o SSK svaki dan konferencije

50+

Online Media Portal Articles published about SSC

Članaka na online medijskim portalima je objavljeno o SSK

10+

Newspaper articles published about SSC

Članaka u novinama je objavljeno o SSK

20+

TV News Segments aired about SSC

TV vijesti je objavljeno o SSK

2

Exclusive TV shows focused on SSC

Ekskluzivne TV emisije posvećene su SSK

10

Radio reports aired about SSC

Radio izvještaja je objavljeno o SSK

Glimpse from the interviews with experts and organisers of #SSC2023

Isječci intervjuja s ekspertima i organizatorima #SSK2023

“The Sarajevo Security Conference will cover a broad range of security-related subjects that are not only relevant for Bosnia and Herzegovina and the region, but also for general security issues in Europe. The ongoing war in Ukraine of course will be covered from a security point of view and will be referenced in other discussions such as transatlantic security, the current geopolitical landscape, as well as EU and NATO integration. Other discussions will cover cyber security, religious and cultural geopolitics in the Balkans, as well as foreign influence in Bosnia and Herzegovina.” — **Hikmet Karčić**, SAI Director, for European Western Balkans

“Sarajevska sigurnosna konferencija obuhvatit će širok spektar tema vezanih za sigurnost, koje su relevantne ne samo za Bosnu i Hercegovinu i region, već i za opće sigurnosne izazove u Evropi. Trenutni rat u Ukrajini, naravno, bit će razmatran iz aspekta sigurnosti, te će biti fokus i drugih panel diskusija koje se tiču transatlantske sigurnosti, trenutne geopolitičke situacije, kao i integracija regiona u EU i NATO. Pored toga, razgovarat ćemo i cyber sigurnosti, geopolitici religije i kulture na Balkanu, kao i stranim utjecajima u Bosni i Hercegovini.” — **Hikmet Karčić**, direktor ISA, za European Western Balkans

“Our goal is for the Sarajevo Security Conference to follow in the footsteps of global events of this calibre. Many of these conferences have generated ideas and solutions for some of the key issues in the world. However, at these events, Bosnia and Herzegovina is often a topic with almost no participation from representatives or experts from this country, even though there are undoubtedly many of them. We are confident that the Sarajevo Security Conference will demonstrate that we have all the elements to improve partnerships with key foreign policy players worldwide.” — **Ema-Džejna Smolo-Zukan**, Regional Communications Coordinator for the Friedrich Ebert Stiftung Dialogue Southeast Europe, for the Radio and Television of Bosnia and Herzegovina

“Cilj nam je da Sarajevska sigurnosna konferencija prati korak svjetskih događaja ovog kalibra. Sa mnogih od tih konferencija izlazile su ideje i rješenja za neka od ključnih pitanja u svijetu. Također, na tim događajima Bosna i Hercegovina često bude tema bez skoro ikakvog učešća predstavnika, odnosno stručnjaka i stručnjakinja iz ove države, a kojih zasigurno ima mnogo. Sigurni smo da će Sarajevska sigurnosna konferencija pokazati da imamo sve elemente za poboljšanje partnerstava s ključnim vanjskopolitičkim akterima u svijetu.” — **Ema-Džejna Smolo-Zukan**, Regionalna komunikacijska koordinatorica za Friedrich Ebert Fondaciju - Dijalog za Jugoistočnu Europu, za Radioteleviziju Bosne i Hercegovine

“The situation in the Western Balkans today is positive compared to what was happening a decade or two ago. However, it is certain that Russia is trying to exploit the divisions that exist in Balkan communities to sow unrest. At the same time, the pandemic has allowed some things to worsen. Now that Russia has invaded Ukraine, tensions have increased, and Russia is more active. I am particularly concerned about the situation in Bosnia and Herzegovina, where Republika Srpska and Mr. Dodik are trying to provoke unrest, complicating the situation between Serbia and Kosovo, where tensions have risen in the past few months.” — **Charles Kupchan**, Professor of International Affairs at Georgetown University, Council on Foreign Relations member, and Former member of the National Security Council in the Clinton and Obama Administrations, for N1

“Situacija u regionu Zapadnog Balkana je danas pozitivna, ako je usporedimo s onim što se dešavalo prije deceniju ili dvije. Međutim, sa sigurnošću možemo reći da Rusija pokušava da iskoristi podjele koje postoje u balkanskim zajednicama kako bi unijeli nemir. Pored toga, pandemija je omogućila da se neke stvari pogoršaju. Sada kada je Rusija izvršila invaziju na Ukrajinu, tenzije su postale jače i Rusija je aktivnija. Posebno sam zabrinut situacijom u BiH, gdje Republika Srpska i gospodin Dodik pokušavaju da izazovu nemire, i otežaju situaciju između Srbije i Kosova gdje je u proteklih nekoliko mjeseci došlo do porasta tenzija.” — **Charles Kupchan**, Profesor Međunarodnih odnosa an Georgetown Univerzitetu, član Vijeća međunarodnih odnosa, bivši član Nacionalnog vijeća sigurnosti za vrijeme administracije Billa Clintona i Baracka Obame, za N1

“Accepting Israel as a state is the most sensitive point in the conversation about the relationship between Muslims and Jews, especially after the escalation of conflicts in Gaza. However, it is the first step in interfaith, interreligious, and intereconomic exchanges between Muslims and Jews, and even when discussing peacebuilding in the United States. The second thing is understanding that Palestinians need a state. These two things are the most important aspects that must be part of the conversation. If you do not accept that Israel needs and deserves a state, then the conversation ends there. There are no diplomatic relations. If you do not accept that Palestinians have self-determination, your diplomatic discussions will fall apart.” — **Mehnaz Afridi**, Director of the Holocaust, Genocide and Interfaith Education Center and Professor of Religious Studies at Manhattan College, for Radio Free Europe

“Prihvatiti Izrael kao državu je najveća osjetljiva tačka u razgovoru o odnosu muslimana i Jevreja, posebno nakon eskalacije sukoba u Gazi. Međutim, to je ujedno i prvi korak međuvjerske, međureligijske, međuekonomske razmjene muslimana i Jevreja, čak i ako govorimo o izgradnji mira u SAD-u. Druga stvar koju moramo shvatiti je da Palestinci trebaju državu. Te dvije stvari su najvažnije stvari koje moraju biti dio razgovora. Ako ne prihvatite da Izrael treba i zaslužuje državu, onda razgovor tu prestaje. Nema diplomatskih odnosa. Ako ne prihvatite da Palestinci imaju pravo na samoodređenje, vaši diplomatski razgovori propadaju.” — **Mehnaz Afridi**, Direktorica Centra za edukaciju o holokaustu, genocidu i međuvjerskom obrazovanju i profesorica religijskih studija Manhattan koledža, za Radio Slobodna Evropa

“Historically, Germany has always been connected to the Western Balkans. Even today, there is a lot of interest in this region in the German public. We also have a strategic interest — we will not have security in Eastern and Southeastern Europe without security in the Balkans. Successful solving of the problems of this region is essential for the entire Europe. Bosnia and Herzegovina has been in a fragile state since the Dayton Peace Agreement. We are witnessing this at the moment. The High Representative in Bosnia and Herzegovina, Christian Schmidt, has the full support of the government in Berlin; Berlin is well aware of what he is doing in Sarajevo, and we fully agree with it. The politics against him by Republika Srpska is not good for either Republika Srpska or Bosnia and Herzegovina; it is part of Russian efforts to destabilise the region.” — **Joe Weingarten**, Member of the German Parliament, Serves on the Defense Committee and the Subcommittee on Disarmament, Arms Control, and Non-Proliferation in Germany, for N1

“Historijski gledano, Njemačka je uvijek bila povezana sa Zapadnim Balkanom. Pa i danas, u njemačkoj javnosti postoji mnogo interesa za ovaj region. Imamo i strateški interes — nećemo imati sigurnost u Istočnoj i Jugoistočnoj Evropi bez sigurnosti Balkana. Od esencijalnog značaja za cijelu Evropu je da uspijemo riješiti probleme ovog regiona. Bosna i Hercegovina je još od Dejtonskog mirovnog sporazuma u jednom krhkom stanju. Tome svjedočimo u ovom trenutku. Visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini Christian Schmidt ima punu podrške vlade u Berlinu, Berlin je dobro upoznat s onim što on radi u Sarajevu i s time se u potpunosti slažemo. Politika koju protiv njega gradi Republika Srpska nije dobra ni za Republiku Srpsku ni za Bosnu i Hercegovinu, to je dio ruskih napora da se destabilizira region.” — **Joe Weingarten**, Zastupnik u Parlamentu Savezne Republike Njemačke, član Obrambenog komiteta i podkomiteta za Razoružanje, kontrolu oružja i neproliferaciju u Njemačkoj, za N1

“The situation in the Western Balkans over the past few years has been in great danger of regressing, partly because the European Union lost its appetite for enlargement, thus diminishing one of the key motivators for very difficult and challenging reforms in the countries of the region. This is a very serious mistake made by the largest governments of the European Union. There is no doubt that Vladimir Putin has an interest in destabilising the region, stopping Western Balkan countries in their efforts to align with the EU and NATO, and realising their Euro-Atlantic destiny. Putin has exploited tensions with historical roots. However, there is now an opportunity for a new beginning. One consequence of the Russian invasion of Ukraine is the strengthening of NATO.” — **Sir David Lidington**, Chair of the Royal United Services Institute in London, UK’s longest-serving Minister for European Affairs, and former deputy to Prime Minister Theresa May, for N1

“Situacija u Zapadnom Balkanu posljednjih nekoliko godina bila je u velikoj opasnosti da krene unazad i to je dijelom zato što je Evropska unija izgubila apetit za proširenje, čime je umanjeno jedan od ključnih motivatora za vrlo teške i izazovne reforme u zemljama regiona. To je vrlo ozbiljna greška koju su načinile najveće vlade Evropske unije. Nema sumnje da Vladimir Putin ima interes da destabilizira region, da zaustavi zemlje Zapadnog Balkana u njihovim naporima da se usklade sa EU i NATO, i da ostvare svoju euroatlantsku sudbinu. Putin je iskoristio tenzije koje imaju historijske korijene. Međutim, sada postoji prilika za novi početak. Jedna od posljedica ruske invazije Ukrajine je jačanje NATO-a.” — **Sir David Lidington**, Predsjedavajući Instituta Royal United Services u Londonu, bivši Ministar Ujedinjenog Kraljevstva za europska pitanja sa najdužim mandatom, i bivši zamjenik Premijerke Therese May, za N1

“It is a very positive signal from the Sarajevo Security Conference that we are increasingly discussing the topic of cybersecurity in the region, which is a pressing issue. The Western Balkans are paying more attention to this issue, which affects the security of the region and each of our countries. This is also a political issue with significant financial and economic implications. Regional cooperation is improving as we face common threats and challenges. At the Sarajevo Security Conference, we sent a message that it is necessary to move from the principle of ‘need to know’ to the principle of ‘need to share,’ meaning to share experiences, knowledge, and information. Cybersecurity is a complex topic that knows no geographical boundaries and barriers, and all threats are relevant regionally, in Europe, and even globally.” — **Denisa Kurtagić**, Cybersecurity Analyst in Ministry of Defence of Montenegro, for the Radio and Television of Bosnia and Herzegovina

“Jako je pozitivan signal Sarajevske sigurnosne konferencije to što sve više u regionu razgovaramo o cyber sigurnosti, što je goruća tema. Zapadni Balkan sve više obraćanja pažnju na ovo pitanje, koje utječe na bjezbjednost regiona i svake od naših država. Ovo je i politička tema sa svojim značajnim finansijskim i ekonomskim implikacijama. Regionalna saradnja je sve bolja, budući da dijelimo zajedničke prijetnje i izazove. Na Sarajevskoj sigurnosnoj konferenciji poslali smo poruku da je potrebno da pređemo iz principa “potrebno je da znamo” u princip “potrebno je da dijelimo”, odnosno da dijelimo iskustva, znanje i informacije. Cyber je kompleksna tema koja ne poznaje geografske granice i barijere, i sve prijetnje su relevantne regionalno, evropski, pa i globalno.” — **Denisa Kurtagić**, analitičarka cyber sigurnosti Ministarstva odbrane Crne Gore, za Radioteleviziju Bosne i Hercegovine

“Each country has its own set of circumstances and shortcomings when it comes to cybersecurity that need to be addressed. Bosnia and Herzegovina lacks, at the state level, any part of a legal framework covering this topic. Positive steps are seen in the activities of the Council of Ministers of BiH, followed by ministries and other institutions. This is something that is fundamental and necessary. The region is facing adaptation to the directives of the European Union, their standards, and practices, as part of the process of EU integration. Indeed, we have moved from a phase when cybersecurity was just a small part of the functioning of the state, as our digital life is inseparably intertwined and crucial in our real life.” — **Predrag Puharić**, Director of the Cyber Security Excellence Center in Bosnia and Herzegovina, for the Radio and Television of Bosnia and Herzegovina

“Svaka zemlja ima svoj set okolnosti i nedostataka kada je riječ o cyber sigurnosti koje treba riješiti. Bosna i Hercegovina nema na državnom nivou niti jedan dio zakonskog okvira koji pokriva ovu temu. Pozitivne korake vidimo u aktivnostima Vijeća ministara BiH, potom ministarstva i drugih institucija. To je nešto što je bazična stvar, i što je neophodno. Regionu predstoji prilagođavanje direktivama Evropske unije, i njihovim stanarima i praksama, kao dio procesa približavanja Evropskoj uniji. Zaista, prešli smo iz faze kada je cyber bio samo jedan mali dio funkcionisanja države, budući da je naš digitalni život neodvojivo prepleten i neodvojivo bitan u našem stvarnom životu.” — **Predrag Puharić**, Direktor Cyber Security Excellence Centra u Bosni i Hercegovini, za Radioteleviziju Bosne i Hercegovine

9. SSC 2023 Through the (Social) Media Lens

SSK 2023 u objektivu (društvenih) medija

4+

SSC Social media accounts and active digital presence

kanala na društvenim mrežama i aktivno digitalno prisustvo

200+

Carefully crafted social media posts about SSC

Pomno kreiranih objava na društvenim mrežama o SSK

50+

Unique social media contributions from SSC guests and participants

Jedinstvenih doprinosa i objava na društvenim mrežama SSK gostiju i učesnika

600+

New followers on our social media accounts

Novih pratitelja na našim društvenim mrežama

3500+

Users organically reached our content

Korisnika koji su vidjeli naš sadržaj, bez plaćenih reklama

And here's what are guests said about #SSC2023

A evo šta su rekli i naši gosti o #SSK 2023

"At the Sarajevo Security Conference 2023, today's panel shed critical light on the issue of securitizing corruption and the subtle mechanisms of foreign corrupt influences. The discussion centered around the 'shadow approaches' often employed by countries such as Russia and China, emphasizing the complexity of modern security challenges. Kudos to the minds behind the Strategic Analysis Initiative: Hikmet Karčić, Hamza Karčić and Harun Karčić executed a top-notch event. The first Sarajevo Security Conference 2023 has set a high standard, an immense commitment to carry forward into 2024. I have every confidence next year will witness even greater success." (**Sead Turčalo**, Dean of the Faculty of Political Sciences, University of Sarajevo via Facebook)

"Na Sarajevskoj sigurnosnoj konferenciji 2023., sam na današnjem, završnom panelu razgovarao o pitanju sekuritizacije korupcije i suptilnih mehanizama stranog koruptivnog utjecaja. Diskusija je bila usredsređena na „pristupe iz sjene“ koje često koriste zemlje poput Rusije i Kine, naglašavajući složenost savremenih sigurnosnih izazova. Sjajan posao je uradio trio koji stoje iza Inicijative za stratešku analizu: Hikmet, Hamza i Harun Karčić i napravili vrhunski događaj. Prva Konferencija o sigurnosti u Sarajevu 2023. postavila je visok standard i ogromnu obavezu da se nastavi u 2024. Uvjeren sam da ćemo naredna godina biti svjedoci još većeg uspjeha." (**Sead Turčalo**, dekan Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Facebook)

"Last week in Sarajevo at the first Sarajevo Security Conference. A terrific event organized by Strategic Analysis Initiative that brought together experts, policy makers, and academia to discuss pressing issues about the future of Bosnia and Herzegovina and the Western Balkans in the EU. Great to share the panel on "Geopolitics of Religion and Culture in the Balkans" organized in collaboration with the US Institute of Peace with Peter Mandaville, Una Hajdari, Emir Hazdikadunic and Harun Karčić. Senators Jeanne Shaheen and Peter Welch opened the conference and gave a very strong encouraging message "The future of the Western Balkans is with the West" Big thanks to Harun Karčić, Hikmet Karčić and Hamza Karčić for the wonderful hospitality!" (**Valbona Zeneli** via LinkedIn)

"Prošle sedmice u Sarajevu na prvoj Sarajevskoj sigurnosnoj konferenciji! Sjajan događaj u organizaciji Inicijative za strateške analize koji je okupio stručnjake, kreatore politika i akademsku zajednicu kako bi razgovarali o ključnim pitanjima o budućnosti Bosne i Hercegovine i Zapadnog Balkana u EU. Bilo mi je zadovoljstvo dijeliti mjesto na panelu na temu "Geopolitika religije i kulture na Balkanu" koji je organizovan u saradnji sa Američkim institutom za mir sa Peterom Mandavilleom, Unom Hajdari, Emirom Hazdikadunićem i Harunom Karčićem. Senatori Jeanne Shaheen i Peter Welch otvorili su konferenciju i dali vrlo snažnu, ohrabrujuću poruku „Budućnost Zapadnog Balkana je sa Zapadom“! Veliko hvala Harunu Karčiću, Hikmetu Karčiću i Hamzi Karčiću na divnom gostoprimstvu!" (**Valbona Zeneli**, LinkedIn)

"The SAI team put together an impressive conference demonstrating Sarajevo can speak security, with alternatives and solutions to offer. Excellent impetus for policy makers and politicians over the last days. I'm already looking forward to the 2024 iteration!" (**Dženeta Karabegović** via X)

"ISA Tim je osmislio impresivnu konferenciju koja pokazuje da Sarajevo može govoriti o sigurnosti, i ponuditi alternative i rješenja. Odličan poticaj za kreatore politika i političare posljednjih dana. Već se radujem izdanju 2024." (**Dženeta Karabegović**, X)

"It was a great pleasure for me to join this incredibly important event for returning the focus of the international community to the challenges Bosnia and Herzegovina is facing, in terms of security, socioeconomics and politics. I am also very glad to thank the Karčić brothers who prepared and organized this event, which was a great success and which received praise from the international community and participants for the good organization, diverse speakers and interesting perspectives offered during the discussions. This event featured speakers of the highest caliber, including domestic and foreign government officials, leading academics, journalists and businessmen. Significant as it is, it has already secured its place in the future and we can look forward to the next security conference in 2024. The panels that were offered during the conference addressed the war in Ukraine and European security implications, transatlantic security and the Balkans, changes in the geopolitical sense and their implications for cyber security, geopolitics of religion and culture in the Balkans, NATO and EU presence in the Balkans, corruption, etc. Considering the most recent wars and conflicts, Bosnia and Herzegovina is losing the focus of the international community, therefore it is extremely important that we take over leading the discourse on our security challenges and show Europe and the world that we are here and that we are ready to discuss and work on the priorities that are a condition for Euro-Atlantic integration. Once again, many thanks to the Karčić brothers for their entrepreneurship and continue working on these important topics!" (**Emina Pasanović** via Instagram)

"Bilo mi je iznimno zadovoljstvo ispratiti ovaj nevjerojatno važan događaj za vraćanje fokusa međunarodne zajednice na izazove sa kojima se suočava Bosna i Hercegovina, u sigurnosnom, socioekonomskom i političkom smislu. Isto tako vrlo rado upućujem zahvalnicu braći Karčić koji su pripremili i organizirali ovaj događaj koji je bio veliki uspjeh i koji je dobio pohvale od međunarodne zajednice i učesnika na dobroj organizaciji, raznovrsnim spikerima i interesantnim perspektivama ponuđenim tokom diskusija. Ovaj događaj, uključio je govornike najvišeg kalibra, uključujući domaće i strane vladine dužnosnike, vodeće akademike, novinare i biznismene. Značajna kakva jeste, osigurala je svoje mjesto u budućnosti tako da se već možemo radovati održavanju naredne sigurnosne konferencije 2024. godine. Paneli koji su ponuđeni tokom konferencije ticali su se rata u Ukrajini i evropskih sigurnosnih implikacija, transatlantske sigurnosti i Balkana, promjena u geopolitičkom smislu i njihovih implikacija za cyber sigurnost, geopolitike religije i kulture na Balkanu, NATO i EU prisustva na Balkanu, korupcije itd. Obzirom na najnedavnije ratove i sukobe, Bosna i Hercegovina gubi se iz fokusa međunarodne zajednice stoga je iznimno važno da preuzimamo vođenje diskursa o našim sigurnosnim izazovima i pokažemo Evropi i svijetu da smo tu i da smo spremni da diskutujemo i radimo na prioritetima koji su uslov za evroatlantske integracije. Još jednom veliko hvala braći Karčić na poduzetnosti i nastavite sa radom na ovim važnim temama!" (**Emina Pašanović**, Instagram)

"I want to sincerely and genuinely thank the entire team at @SAI_ISA_BH for the last three days of talks and debates at the first ever Sarajevo Security Conference. BiH has for so long deserved a forum of this sort. And you finally created it. Truly, kudos." (**Jasmin Mujanović** via X)

"Želim da se iskreno i iskreno zahvalim cijelom timu @SAI_ISA_BH za posljednja tri dana razgovora i debata na prvoj Sarajevskoj sigurnosnoj konferenciji. BiH je već dugo zaslužuje forum ove vrste. A vi ste ga konačno uspostavili. Zaista, svaka čast." (**Jasmin Mujanović**, X)

"#WesternBalkans faces many challenges related to foreign malign influence and changing geopolitical tides, so a panel on geopolitics of culture and religion is a welcomed sight on the #SSC2023" (**Omar Memišević** via X)

"#ZapadniBalkan se suočava sa mnogim izazovima vezanim za strani zloćudni utjecaj i promjenu geopolitičkih plime, pa je panel o geopolitikama kulture i religije dobrodošao prizor na #SSC2023" (**Omar Memišević**, X)

10. Acknowledgment: Speakers and Experts at the SSC 2023

Zahvalnica: Govornici/ce i eksperti/ce na SSK 2023

Adel Abusara - An expert in cybersecurity governance and project management, with a focus on Central and Eastern Europe, specializing in public-private partnerships, awareness-raising methods, and legislative and strategic frameworks for European cybersecurity governance // Stručnjak za upravljanje kibernetičkom sigurnošću i upravljanje projektima, sa fokusom na centralnu i istočnu Evropu, specijaliziran za javno-privatna partnerstva, metode podizanja svijesti, te zakonodavne i strateške okvire za europsko upravljanje kibernetičkom sigurnošću

Adi Ćerimagić - Senior Analyst at the European Stability Initiative // Viši analitičar pri Inicijativi za europsku stabilnost

Aida Hadžimusić - Journalist and producer for Al Jazeera Balkans // Novinarka i producentica za Al Jazeera Balkans

Alija Kožljak - Chief of Staff to Presidency Member Denis Bećirević, and former Bosnia's Military Representative to NATO // Šef kabineta člana Predsjedništva BiH Denisa Bećirevića i bivši vojni predstavnik Bosne i Hercegovine pri NATO-u

Anesa Omanović - Program Manager for International Republican Institute // Programska menadžerica za Međunarodni republikanski institut

Anton Shekhovtsov - Director of the Centre for Democratic Integrity in Vienna and renowned expert on Ukraine and Russia // Direktor Centra za demokratski integritet u Beču i priznati ekspert na temu Ukrajine i Rusije

Azeem Ibrahim, OBE - Research Professor at the Strategic Studies Institute, US Army War College, and a Director at the Newlines Institute for Strategy and Policy in Washington, D.C // Istraživač i profesor na Institutu za strateške studije Vojnog učilišta Vojske SAD-a i direktor Newlines instituta za strategiju i politiku u Washingtonu

Bernhard Abels - Deputy Ambassador of the German Embassy to Bosnia and Herzegovina // Zamjenik ambasadora Savezne republike Njemačke u Bosni i Hercegovini

Charles Kupchan - Professor of International Affairs at Georgetown University, Council on Foreign Relations member; Former member of the National Security Council in the Clinton and Obama Administrations // Profesor Međunarodnih odnosa an Georgetown Univerzitetu, član Vijeća međunarodnih odnosa, bivši član Nacionalnog vijeća sigurnosti za vrijeme administracije Billa Clintona i Baracka Obame

Sir David Lidington - Chair of the Royal United Services Institute in London, UK's longest-serving Minister for European Affairs; former deputy to Prime Minister Theresa May // Predsjedavajući Instituta Royal United Services u Londonu, bivši Ministar Ujedinjenog Kraljevstva za europska pitanja sa najdužim mandatom; bivši zamjenik Premijerke Therese May

H. E. Denis Bećirević - Member of the Presidency of Bosnia and Herzegovina // Član Predsjedništva Bosne i Hercegovine

Denisa Kurtagić - A pioneer in national-level cyber defense capacity building in Montenegro, and a 2020 Fellowship awardee in Cyber Security from Cranfield University, United Kingdom // Prvakinja u izgradnji kapaciteta za kibernetičku odbranu na nacionalnom nivou u Crnoj Gori i dobitnica stipendije za 2020. godinu za kibernetičku sigurnost sa Univerziteta Cranfield u Ujedinjenom Kraljevstvu

Dženeta Karabegović - Lecturer, researcher, and consultant with expertise in diaspora, justice, education, human rights, migration, and the Balkans // Predavačica, istraživačica i konsultantica, sa iskustvom u oblasti dijaspore, pravde, obrazovanja, ljudskih prava, migracija te Balkana

Ema-Džejna Smolo-Zukan – Regional Communications Coordinator for the Friedrich Ebert Stiftung Dialogue Southeast Europe // Regionalna komunikacijska koordinatorica za Friedrich Ebert Fondaciju - Dijalog za Jugoistočnu Europu

Emir Hadžikadunić - a former ambassador from Bosnia and Herzegovina, lecturer in International Relations and Diplomacy at Sarajevo School of Science and Technology // bivši ambasador Bosne i Hercegovine, predavač na katedri za Međunarodne odnose i diplomatiju na Sarajevo School of Science and Technology

Hamza Karčić - Associate Professor at the Faculty of Political Science, University of Sarajevo, and co-founder of the Sarajevo Security Conference // Vanredni profesor na Fakultetu političkih nauka, Univerziteta u Sarajevu i suosnivač Sarajevske sigurnosne konferencije

Harun Cero - Project Manager for Democracy and Security for the Friedrich Ebert Stiftung Dialogue Southeast Europe // Projektni menadžer za demokratiju i sigurnost Fondacije Friedrich Ebert - Dijalog za Jugoistočnu Europu

Harun Karčić - SAI Deputy Director for Analysis and Operations and a renowned journalist and political analyst covering the Balkans // Zamjenik direktora za analizu i operativne poslove Inicijative za stratešku analizu, te priznati novinar i politički analitičar za Balkan

H.E. Henk van den Dool - Ambassador of the Kingdom of Netherlands to Bosnia and Herzegovina // Ambassador Kraljevine Nizozemske u Bosni i Hercegovini

Hikmet Karčić – SAI Director, one of the initiators of the 1st Sarajevo Security Conference, and a renowned author and researcher from Bosnia and Herzegovina // Direktor Inicijative za stratešku analizu i jedan od inicijatora prve Sarajevske sigurnosne konferencije, te priznati autor i istraživač iz Bosne i Hercegovine

Igor Bandović - Director of the Belgrade Center for Security Policy // Direktor Beogradskog centra za sigurnosnu politiku

Jasmin Mujanović - political scientist, author and analyst // politolog, autor i analitičar

Jasna Duraković – Minister, Federal Ministry of Science and Education // Ministrica Federalnog ministarstva za nauku i obrazovanje

Jeanne Shaheen – US Senator (D – NH) // Senatorica Sjedinjenih Američkih Država (Demokratska stranka, New Hampshire)

Joe Weingarten – Member of the German Parliament, Serves on the Defense Committee & the Subcommittee on Disarmament, Arms Control, and Non-Proliferation in Germany // Zastupnik u Parlamentu Savezne Republike Njemačke, član Obrambenog komiteta i podkomiteta za Razoružanje, kontrolu oružja i neproliferaciju u Njemačkoj

H.E. Julian Reilly – Ambassador of the British Embassy in Bosnia and Herzegovina // Ambassador Britanske Ambasade u Bosni i Hercegovini

Lejla Mazlić – Al Jazeera Balkans TV host and producer // TV voditeljica i producentica Al Jazeera Balkans

Mehnaz Afridi - Director of the Holocaust, Genocide and Interfaith Education Center and Professor of Religious Studies // Direktorica Centra za edukaciju o holokaustu, genocidu i međuvjerskom obrazovanju i profesorica religijskih studija

Mia Karamehić-Abazović - Member of Parliament at the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina // Zastupnica u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine

Nedim Hogić - expert on Balkan politics, (anti-)corruption, transnational law & policy // stručnjak za balkansku politiku, (anti)korupciju i međunarodno pravo i politike

Oliver Hoare - Director & Founder of Cyber Capacity Unit (CCU), a global cyber defense expert, and former UK government cyber expert // Direktor i osnivač Cyber Capacity Unit, stručnjak za globalnu kibernetičku odbranu i bivši stručnjak za kibernetiku vlade Ujedinjenog Kraljevstva

Peter Mandaville - Professor of International Affairs at the Schar School of Policy & Government, former Senior Advisor to the U.S. State Department, and Senior Research Fellow at CRDC // Profesor međunarodnih odnosa na Schar School of Policy & Government, bivši viši savjetnik američkog State Departmenta i viši istraživač u CRDC-u

Peter Welch - US Senator (D – VT) // Senator Sjedinjenih Američkih Država (Demokratska stranka, Vermont)

Predrag Puharić - Director of the Cyber Security Excellence Center in Bosnia and Herzegovina // Direktor Cyber Security Excellence Centra u Bosni i Hercegovini

Sabina Ćudić - Member of the House of Representatives, Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina // Zastupnica u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine

Sead Turčalo - security expert and Dean of the Faculty of Political Sciences, University of Sarajevo // sigurnosni ekspert i dekan Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu

Semir Mujkić - Senior Editor at the Balkans Investigative Reporting Network // Viši urednik Balkanske istraživačke i izvještajne mreže (BIRN)

Sergej Sumleny - Eastern Europe expert with over 10 years of working experience in Ukraine, Russia, and Belarus, and founder of the European Resilience Initiative Center // Stručnjak za istočnu Evropu sa preko 10 godina radnog iskustva u Ukrajini, Rusiji i Bjelorusiji i osnivač European Resilience Initiative Centra

Simon Weiß - Program Coordinator at the Friedrich Ebert Stiftung Regional Office for Cooperation and Peace; a former lecturer at the University of Heidelberg // Koordinator programa u Regionalnoj kancelariji za saradnju i mir Friedrich Ebert Fondacije; bivši predavač na Univerzitetu u Heidelbergu

Una Hajdari - Renowned journalist covering identity, instability, and nationalism for publications such as Politico Europe, New York Times, and Euronews // renomirana novinarka koja pokriva teme identitet, nestabilnost i nacionalizam za publikacije kao što su Politico Europe, New York Times i Euronews

Valbona Zeneli - Expert on security, NATO, corruption, and international relations and senior fellow at the Atlantic Council // stručnjačkinja za sigurnost, NATO, korupciju i međunarodne odnose i viša saradnica za Atlantsko Vijeće

Zlatko Vujović - Security expert from the Faculty of Political Sciences, University of Montenegro // Sigurnosni ekspert sa Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Crnoj Gori

11. Sarajevo Security Conference Team

Tim Sarajevske sigurnosne konferencije

The first edition of the Sarajevo Security Conference 2023 was initiated by members of the Strategic Analysis Initiative:

Prvo izdanje Sarajevske sigurnosne konferencije 2023 inicirali su članovi Inicijative za strateške analize:

Dr. Hikmet Karčić,

Co-founder and Director // Suosnivač i direktor

Dr. Hikmet Karčić is a Senior Researcher at the University of Sarajevo. He has conducted academic research in the field of genocide and Holocaust studies, violent extremism and transitional justice. His works have been published by Haaretz, Newsweek and Arab News.

Dr. Hikmet Karčić je viši istraživač na Univerzitetu u Sarajevu. Redovno je angažovan na akademskim istraživačkim projektima na temu genocida, studija Holokausta, nasilnog ekstremizma i transnacionalne pravde. Njegovi dosadašnji radovi objavljeni su u Haaretz-u, Newseek-u i Arab News-u.

director@isa.ba
karcichikmet@gmail.com

Dr. Harun Karčić,

Deputy Director for Analysis and Operations //
Zamjenik direktora za analizu i operativne poslove

Dr. Harun Karčić is a journalist and political analyst covering the Balkans. Over the past decade, he has authored numerous articles on geopolitics and religion, particularly Islam, in the post-communist Balkans. He also writes about the role played by foreign powers including Saudi Arabia, Iran, and Turkey, but also China and Russia. He is a regular contributor to Haaretz, Foreign Policy, Al Jazeera, Defense Post and RUSI and a sought-after expert for numerous governments and risk assessment firms.

Dr. Harun Karčić je novinar i politički analitičar koji u svom radu pokriva balkanski region. Tokom prethodnog desetljeća, napisao je brojne članke o geopolitici i regionu, posebice islamu na post-komunističkom Balkanu. Također, pisao je o utjecaju stranih sila i ulozi Saudijske Arabije, Irana, Turske, te Kine i Rusije. Redovni je dopisnik za Haaretz, Foreign Policy, Al Jazeera-u, Defense Post, RUSI i saraduje kao ekspert za brojnim vladinim organizacijama i društvima za procjenu rizika.

harunk@yahoo.com

Dr. Hamza Karčić,

Deputy Director for Strategic Planning and
Research // Zamjenik direktora za strateško
planiranje i istraživanje

Dr. Hamza Karčić is an international relations expert based in Sarajevo. His research has focused on foreign policy, diplomatic history and international influences in Southeast Europe and has published widely in refereed journals. His analyses and op-eds have been published in Financial Times, Foreign Policy, Haaretz, Al Jazeera, Newsweek, RUSI, Balkan Insight and other media outlets.

Dr. Hamza Karčić je stručnjak za međunarodne odnose iz Sarajeva. Njegovo istraživanje fokusirano je na vanjsku politiku, historiju diplomatije te međunarodne utjecaje u Jugoistočnoj Europi, te je čest autor recenziranih časopisa. Njegove analize i mišljenja objavljuvani su u Financial Times-u, Foreign Policy-u, Haaretz-u, Al Jazeera-i, Newsweek-u, RUSI-u, Balkan Insight-u i drugim medijskim platformama.

hkarcic@gmail.com

12. Our Vision for the Future of Security Dialogue in the Region

Naša vizija za budućnost sigurnosnog dijaloga u regionu

In envisioning the 2024 edition of the Sarajevo Security Conference, our commitment extends beyond the confines of the event itself. We aspire to cultivate a lasting impact by working diligently to establish a reservoir of credible academic resources. Our vision is one of continued growth and influence, solidifying the conference's position as a beacon of expertise and insight. Building on the success of our first event, our primary focus will be the establishment of credible, fact-based materials tailored for global policymakers and opinion makers in the run up to the next iteration of the conference. We envision a repository of knowledge uniquely crafted in Sarajevo and Southeast Europe, offering a nuanced and profound perspective on regional and international security issues. As we approach 2024, we are committed to diversifying our formats, incorporating innovative platforms and initiatives in the lead-up to the main event, #SSC2024. Our steadfast dedication to maintaining the inspirational, cooperative, thoughtful, and insightful nature that characterized our inaugural conference will remain unwavering, fostering an environment where collaboration and dialogue flourish, laying the groundwork for a more secure and prosperous future.

Our Vision for the Future of Security Dialogue in the Region includes you.

By contributing to the Sarajevo Security Conference, you directly aid the promotion of peace, security, and research on contemporary national and global security questions. You can provide opportunities for young scholars and analysts, the future generation of decision-makers, to learn more about international relations, security, fight against crime, law, military affairs, intelligence, and science. You can help bring global experts to the region and facilitate collaboration between local and international governmental and non-governmental stakeholders to produce the highest quality of actionable recommendations that enhance national and collective security.

Zamišljajući Sarajevsku sigurnosnu konferenciju 2024. godine, naši ciljevi sežu izvan granica samog događaja. Težimo ka postizanju trajnog utjecaja marljivim radom na uspostavljanju skladišta znanja i kredibilnih akademskih resursa. Naša vizija je kontinuirani rast i jačanje utjecaja učvršćujući poziciju ove konferencije kao svjetionika stručnosti i značajnih uvida. Nadovezujući se na uspjeh našeg prvog događaja, naš primarni fokus će biti uspostavljanje novih, vjerodostojnih materijala temeljenih na činjenicama i prilagođenih kreatorima globalne politike i kreatorima javnog mnijenja, kao uvod za naredno izdanje konferencije. Zamišljamo "skladište" znanja kreiranog upravo u Sarajevu i Jugoistočnoj Evropi, koji nudi nijansiranu i duboku perspektivu regionalnih i međunarodnih sigurnosnih pitanja. Kako se približavamo 2024. godini, posvećeni smo diverzifikaciji formata u našem radu, uključujući inovativne platforme i inicijative prije našeg glavnog događaja, #SSC2024. Naša nepokolebljiva posvećenost održavanju inspirativne, kooperativne, promišljene i pronicljive prirode koja je karakterizirala našu inauguralnu konferenciju ostat će dosljedna, i nastaviti ćemo njegovati okruženje u kojem se razvijaju saradnja i dijalog, postavljajući temelje za sigurniju i prosperitetniju budućnost.

Naša vizija budućnosti dijaloga o sigurnosti u regiji uključuje Vas.

Doprinosom Sarajevskoj sigurnosnoj konferenciji, direktno podržavate promociju mira, sigurnosti i istraživanja o savremenim nacionalnim i globalnim pitanjima sigurnosti. Možete pružiti prilike mladim studentima i analitičarima, budućoj generaciji donositelja odluka, da nauče više o međunarodnim odnosima, sigurnosti, borbi protiv kriminala, pravu, vojnim pitanjima, obavještajnom radu, i nauci. Možete nam pomoći da dovedemo globalne stručnjake u region i unaprijedimo saradnju između lokalnih i međunarodnih vladinih i nevladinih aktera, kako bi se proizvele visoko kvalitetne i primjenjive preporuke koje će poboljšati nacionalnu i kolektivnu sigurnost.

13. Acknowledgment: Institutional Partners and Sponsors of SSC 2023

Zahvalnica: Institucionalni partneri i sponzori SSK 2023

British Embassy
Sarajevo

Kingdom of the Netherlands

Sarajevo Security Conference also received generous support from the rest of the Strategic Analysis Initiative members Dr. Dženeta Karabegović, Dr. Leon Hartwell, Tanya Domi, Ehlimana Memišević and Richard S.A. Newell.

We would also like to acknowledge members of partner institutions, colleagues and friends who joined the organizing team for SSC2023 including Muamer Džananović, Mirnes Duranović, Richard S.A. Newell, Harun Cero, Jasmina Pirija-Mujkić, Ema-Džejna Smolo-Zukan, Amina Hujdur, Zlatan Hajlovac, Belmin Zukan, Tasneem Nasufović and Timur Trbonja.

Sarajevska sigurnosna konferencija dobila je značajnu podršku i ostataka članova Inicijative za strateške analize Dr. Dženete Karabegović, Dr. Leona Hartwella, Tanye Domi, Ehlimane Memišević te Richard-a S.A. Newella.

Želimo odati priznanje i članovima partnerskih organizacija, kolegama i prijateljima koji su činili organizacijski tim SSK 2023 uključujući Muamera Džananovića, Mirnesa Duranovića, Richarda S.A. Newella, Haruna Ceru, Jasminu Piriju-Mujkić, Emu-Džejnu Smolo-Zukan, Aminu Hujdur, Zlatana Hajlovac, Belmina Zukana, Tasneem Nasufović i Timura Trbonju.

Impressum

© 2023 Strategic Analysis Initiative /
Inicijativa za strateške analize

Publisher / Izdavač:

Strategic Analysis Initiative / Inicijativa za strateške analize
www.isa.ba

Contact / Kontakt:

info@isa.ba

Responsible / Odgovorno lice:

dr. Hikmet Karčić

Editors / Urednice:

Ema-Džejna Smolo-Zukan, Amina Hujdur

Design / Dizajn:

Level up media & education consulting d.o.o., Sarajevo

The views expressed in this publication are not necessarily those of the Strategic Analysis Initiative, or of the organization for which the contributors of the conference work. The SAI cannot guarantee the accuracy of all data stated in this publication within contributions from the guests of the conference. Commercial use of any media published by the SAI is not permitted without the written consent of the SAI.

Stavovi izneseni u ovoj publikaciji ne odnose se nužno na stavove Inicijative za strateške analize ili organizacija za koje rade gosti konferencije. Inicijativa za strateške analize ne garantuje tačnost podataka iznesenih u publikaciji, a koji su dio izlaganja gostiju konferencije. Komercijalna upotreba publikacije ili materijala iz iste nije dozvoljena bez pismenog odobrenja Inicijative za strateške analize.

This brochure is developed with the support of the Ministry of Science and Education of the Federation of Bosnia and Herzegovina.

Ova brošura izdaje se uz podršku Ministarstva za nauku i obrazovanje Federacije Bosne i Hercegovine.

Join our network and follow us across the digital space!

www.facebook.com/ISA.SAI.BH (ISA.SAI.BH)

[@isa_sai_bih](https://www.instagram.com/isa_sai_bih)

[@SAI_ISA_BH](https://twitter.com/SAI_ISA_BH)

[@strategic-analysis-initiative](https://www.linkedin.com/company/strategic-analysis-initiative)

www.isa.ba

Stay tuned for #SSC2024